

Rok 2022: Dvor, šport aj amfiteáter

Text: Lucia Marcinátová

Modernizácia zimného štadióna na Harmincovej, rekonštrukcia jeho strojovne chladenia i ľadovej plochy, premena priestranstva pri Dome služieb či zberný dvor na Poliankach. Mestské projekty v Dúbravke.

Ktoré plány a projekty sú súčasťou rozpočtu hlavného mesta na tento rok? Kedy by sa mohlo začať s rozširovaním Harmincovej, ako by mal vyzeráť nový zberný dvor na Poliankach?

Pristavili sme sa pri plánoch a projektoch roka 2022. Na mestské plány v Dúbravke sme sa opýtali viceprimátorky Zdenky Zaťovičovej, župné projekty v mestskej časti zas predstavil vicežupan Juraj Štekláč. Porozprávali sme sa o cyklomoste Dúbravka-Lamač, ale aj o pokračovaní rekonštrukcie ihrísk v areáli Strednej priemyselnej školy elektrotechnickej Karola Adlera.

Mestská časť bude i tento rok pokračovať v opravách školských budov a tiež v postupnej revitalizácii verejných priestorov. Premeny by sa mal dočkať amfiteáter na Valachovej pri Dune, športové ihrisko pri Základnej škole Beňovského i detské ihrisko na Karola Adlera pri Škole Breaku. Medzi tohtoročnými novinkami je exteriérové ihrisko pre florbal, kardio a fitness stroje na Bujnákovej či zázemie a inkluzívne ihrisko v Parku Pekníkova.

Dúbravka plánuje aj viaceré podujatia či kultúrno-športové prekvapenia. Tento rok sa tak máme na čo tešiť...

Viac na 2.,3., a 4. strane

Každodenné hlasovanie o K Park potrvá do 16. februára

Obyvatelia bojujú o športový park

Začalo to náskokom v hlasovaní a dlhšie sa mestská časť Bratislava-Dúbravka držala v poradí do siedmeho úspešného miesta. Potom prišiel nárast iných súťažiacich obcí a s výrazným náskokom sa na najvyšších miestach rebríčku držia stále menšie obce.

Dúbravka však nevzdáva boj o nový športový park v mestskej časti. Ak ho však chce získať, musí sa umiestniť v celkom rebríčku do siedmeho miesta. Spoločnosť Kaufland postaví totiž v rámci prvého ročníka projektu na Slovensku sedem K Parkov.

Hlasovanie sa začalo 6. januára a na stránke www.kauflandpark.sk potrvá do 16. februára 2022. Pri prvom hlasovaní sa treba registrovať a potom už len pravidelne hlasovať. Okrem dobrého pocitu a pomoci pre Dúbravku je každý hlasujúci v hre o nový smartfón.

K Park má do miest a mestských častí priniesť viac možností na aktívne trávenie voľného času na čerstvom vzduchu. V športovom parku majú byť stolnotenisové stoly, workoutové

konštrukcie, lezecká stena, možnosti pre oddych a relax, stojany na bicykle i novú zeleň... Dúbravka by K Park zriadila na starej nevyužívanej asfaltovej ploche niekdajšieho športoviska, čiže by sa na projekt nezaberala zeleň, ale z nefunkčného priestoru by vznikol voľnočasový areál.

Ďakujeme za každý hlas, každé zapojenie sa, aktivitu i šírenie tejto informácie Dúbravčanom.

(lum)

Viac na 7. strane

Mestské projekty: Zberný dvor i nekonečný príbeh zvaný Harmincova

Fontána k Domu služieb, ľad pre zimák

Zhovárala sa: Lucia Marcinátová

Pripravované väčšie projekty hlavného mesta v Dúbravke sú vo fáze „papierovačiek.“ Pre Dúbravské noviny ich priblížila viceprimátorka a mestská poslankyňa za Dúbravku Zdenka Zatoňovičová. Podrobnejšie sme sa porozprávali aj o pripravovanom zbernom dvore na Poliankach.

Ako hodnotíte spoluprácu mestskej časti Bratislava-Dúbravka a hlavného mesta?

Ako mestská poslankyňa za Dúbravku, spolu s mojimi kolegami v mestskom zastupiteľstve Jurajom Káčerom a Ľubošom Krajčírom, sa veľmi tešíme tomu, že v ostatnom volebnom období sa spolupráca medzi mestskou časťou Dúbravka a hlavným mestom zlepšila. Môžem teda hodnotiť, že je veľmi dobrá. Počas posledných troch rokov hlavné mesto rekonštruovalo komunikácie, spolufinancovalo vytváranie nových parkovacích miest, obnovu verejných priestorov - napríklad multifunkčný priestor Hanulova, detských ihrísk, telocviční, športovísk - ako napríklad pumptrack, workout či hokejbalové ihrisko. Zmenilo sa aj Centrum voľného času Klokan na Batkovej, prebehla tu kompletná rekonštrukcia telocviční, viacúčelového exteriérového ihriska, pribudla úplne nová lezecká stena v interiéri, sociálne zariadenia, kuchynky, šatne. Hlavné mesto sa venovalo aj zeleni. V Dúbravke pribudli nové stromy, kvetinové záhony, motýlia lúka či trávnaté plochy na úkor asfaltových...

Je toho dosť, čo bolo, no spomeňme, čo bude. Aké projekty a významné investície v Dúbravke podporilo hlavné mesto vo svojom rozpočte?

Hlavné mesto bude pokračovať v spolupráci aj v tomto roku, a preto do rozpočtu zahrnuje viaceré väčšie projekty. Medzi najvýznamnejšie investície, ktoré sú zahrnuté v rozpočte, patrí rozšírenie komunikácie Harmincova, revitalizácia pešej zóny na Mikuláša Schneidera-Trnavského, výstavba zberného dvora, rekonštrukcia verejných priestorov pri Dome služieb, známa ako projekt Živé námestie, rekonštrukcia zimného štadiónu či projektová dokumentácia na plaváreň v školskej budove na Batkovej. Okrem toho bude hlavné mesto pokračovať aj v opravách komunikácií a spolupracovať na projektoch parkovacej politiky, cyklotrás a tiež pri tvorbe a úprave zelene.

Spomenuli ste obnovu zimného štadióna na Harmincovej. Čo konkrétne zahŕňa, a ako sa zimný štadión zmení?

Pôjde predovšetkým o rekonštrukciu strojovne chladenia, možno si Dúbravčania pamätajú, že pár rokov dozadu zhorela, a rekonštrukciu ľadovej plochy. Chladenie bude po rekonštrukcii strojovne menej náročné na energie a výrazne sa zníži aj objem čpavku. Aktuálna ľadová plocha je už dávno po životnosti, potrebuje sústavne kontrolu k prevádzke. Je takou časovanou bombou a môže vypovedať funkčnosť zo dňa na deň. Samozrejme sa okrem energetického krytia a bezpečnosti z dôvodu nižšieho objemu čpavku skvalitní ľad na zimnom štadióne. Na tieto práce sa plánujú použiť financie z rozpočtu mesta a aj externé zdroje, ktoré sa nám podarilo získať, čomu sa veľmi teším. Ak financie postačia, v pláne je i výmena osvetlenia ľadovej plochy, ktorá taktiež zníži náklady a zlepši kvalitu. Myslíme aj na strechu, kde bude potrebné spevniť nosníky a ošetriť, prípadne zrekonštruovať podľa potreby, drevené diely strechy.

Významnou zmenou pre dopravu a dlho očakávaným projektom je rozšírenie Harmincovej ulice na štvorpruh. Začalo sa stavebné konanie. Aké sú plány, kedy by sa mohlo začať s reálnymi prácami na ceste?

Som veľmi rada, že po mnohých rokoch sa nám podarilo vysporiadať pozemky potrebné pre rozšírenie. Aj tu sa ukázala dobrá spolupráca vedenia hlavného mesta, starostu mestskej časti, mestských a miestnych poslancov. Mnohé stretnutia, rokovania, schvaľovania v zastupiteľstvách nás postupne približujú k spoločnému cieľu. V súčasnosti prebiehajú procesy potrebné k vydaniu stavebného rozhodnutia na hlavnú stavbu. Špeciálny stavebný úrad hlavného mesta zbiera pripomienky, ktoré vyhodnotí. Ak bude všetko v poriadku, vydá sa stavebné rozhodnutie. V súčasnosti hlavné mesto pripravuje podklady na verejné obstarávanie na zhotoviteľa stavby. Čiže teraz je to najmä o „papierovačkách“... Ak pôjde všetko podľa plánu, v tomto roku by sa mali začať prvé viditeľné práce na rozširovaní.

Plánom a projektom je aj Zberný dvor na Poliankach. Má už projekt stavebné povolenie? Kedy by sa mohla začať jeho výstavba, a kedy by mohol začať fungovať?

Podobne ako pri Harmincovej, aj tu prebieha stavebné konanie. Začiatok výstavby sa bude odvíjať od vydania stavebného povolenia, no cieľom mesta je vybudovanie zberného dvora v čo najkratšom čase. Plánované je vybavenie zberného dvora devätnástimi veľkokapacitnými kontajnermi, lismi na textil, plasty, papier a ďalšie druhy odpadov, skladom na oleje, respektíve vyčleneným miestom na drobný stavebný odpad. Medzi ďalšie zbierané odpady bude patriť napríklad elektroodpad, biologický rozložiteľný odpad a ďalšie druhy komunálnych odpadov, bežne vznikajúcich v domácnostiach. Hlavné mesto chce poskytnúť občanom čo najväčší komfort a miesto, kde sa môžu pohodlne zbaviť čo najväčšieho množstva svojich odpadov. Zároveň je dôležité, aby tento priestor podporoval adaptáciu mesta na klimatické zmeny, a preto je napríklad v pláne zberného dvora vybudovať na stavebných objektoch zelené strechy.

Významnou zmenou pre mestskú časť má byť apremena a rekonštrukcia plochy, ako i vznik nového multifunkčného priestoru pri Dome služieb. Kedy má štartovať tento projekt?

Táto plocha je už niekoľko rokov v zlom stave. Spolu so starostom sme viackrát upozorňovali na tento stav aj predchádzajúceho primátora, ale ten to neriešil, respektíve povedal, že sa to nedá. Som veľmi rada, že súčasné vedenie mesta sa postavilo k veci inak a ukázalo, že sa to

dá. V roku 2021 Metropolitný inštitút Bratislavy vypracoval projekt, jeden z nosných, ktoré mesto bude realizovať v rámci tvorby živých námestí. Súčasťou projektu bude aj pôchodzna fontána, bezpochyby spríjemní horúce letné dni. Pravidelne sa stretávam s autormi projektu a s Metropolitným inštitútom Bratislavy. Projekt upravujeme a skvalitňujeme aj na základe pripomienok verejnosti. Dúfam, že sa tento rok začne realizovať, podobne ako revitalizácia pešej zóny na Mikuláša Schneidera Trnavského. Plánov i potrebných opráv a úprav je stále dosť, teší ma aj záujem obyvateľov, ich rady, pripomienky.

Župné projekty v Dúbravke: Obnova športoviska, školy aj cyklomost do Lamača

Bude nové futbalové ihrisko aj atletický ovál

Zhovárala sa: Lucia Marcinátová

Dlho očakávané projekty, túžby nejedného Dúbravčana a možno aj opakované sľuby z minulosti. Cyklomost do Lamača alebo nový atletický ovál na Adlerke. Projekty, ktoré sa dostali do rozpočtu a plánov Bratislavského samosprávneho kraja. Práce na dokončení športoviska pri Strednej priemyselnej škole Karola Adlera by mohli začať už na jar, na podrobnosti sme sa opýtali vicežupana a miestneho poslanca JURAJA ŠTEKLÁČA.

Župní poslanci na decembrovom zastupiteľstve schvaľovali rozpočet Bratislavského samosprávneho kraja. Ktoré dúbravské projekty rozpočet zahŕňa?

Bratislavský samosprávny kraj má v Dúbravke výrazné aktivity, a to najmä v oblasti školstva. Spolupracujeme na tom všetci župní poslanci, čiže spolu so mnou aj Martin Zaťovič a Juraj Káčer. Sú to najmä rekonštrukcia športového areálu v SPŠE na Karola Adlera, zateplenie Strednej odbornej školy pedagogickej na Bullovej ulici, ktoré sa dotýka tunajšej materskej školy mestskej časti a pomaly sa končí aj rekonštrukcia priestorov Centra odborného vzdelávania a prípravy na Harmincovej, ktoré patria Strednej odbornej škole gastronómie a hotelových služieb Farského. Zvláštne postavenie má, myslím si, tiež projekt cyklolávky z Dúbravky do Lamača.

Prečo zvláštne postavenie? Je projekt Cyklomosta – Dúbravka- Lamač súčasťou župného rozpočtu? V akej podobe?

V rozpočte Bratislavského samosprávneho kraja je na cyklomost Dúbravka-Lamač v aktuálnom roku 2022 vyčlenených 310-tisíc eur. Je to rozsah, o ktorom sa predpokladá, že sa po získaní povolení bude dať v tomto roku fyzicky vyčerpať.

Aktuálne prebieha stavebné konanie. Kedy by sa mohol cyklomost začať stavať?

Po správoplatnení stavebného povolenia a vysúťažení realizátora stavby, by už nič nemalo brániť posunu tejto stavby do praktickej polohy. Treba si však uvedomiť, že ide o projekt naprieč jednotlivými úrovňami samospráv. Kým Bratislavský samosprávny kraj realizuje výstavbu samotného cyklomosta, tak príjazdové cyklotrasy k nemu prešli po dohode mestskej časti a mesta pod magistrát. Nie je totiž možné skolaudovať cyklomost bez príjazdových cyklotrás. Vyžaduje to tak silnú synchronizáciu. Župa rešpektuje tieto zmeny, ako rešpektuje aj per-

sonálne zmeny vo funkcii vicestarostu v Dúbravke, na ktorú bolo viazané riadenie plnenia podmienok vo vzťahu k cyklotrasám. Bratislavský samosprávny kraj vzhľadom na náročnosť projektu očakáva na tejto strane silného partnera obsadením príslušnej funkcie novým človekom, ktorý už v problematike pracoval a orientuje sa v nej.

Plánovaná je obnova, respektíve dokončenie športového areálu v SPŠE Karola Adlera. Vedeli by ste Dúbravčanom projekt priblížiť?

Projekt sa začal rekonštrukciou ihrísk pre loptové hry, ktoré boli odovzdané na začiatku školského roka 2020/2021. V druhej etape nasleduje rekonštrukcia futbalového ihriska tak, aby spĺňalo parametre pre mládežnícke ligové súťaže, spolu s prebudovaním bežeckého oválu a komplexným riešením atletickej časti.

Antukový ovál je v súčasnosti v dosť nedobrom stave, kde-tu zarastený, no napriek tomu je bežcami hojne využívaný. Aké sú plány v súvislosti s oválom a atletikou v areáli?

V súčasnosti sa vytvára základný rámec pre súťažné podklady, pripomienkuje sa ich návrh. Bežeckému oválu je navrhovaný umelý povrch, v pláne sú športoviská aj pre ostatné atletické disciplíny. Predstava je sprístupnenie športoviska pre verejnosť v nevýučbovom čase, rovnako aj spolupráca so Základnou školou na ulici Pri križi, športovými klubmi.

Je už jasný približný termín prác? Kedy by sa mohlo začať s rekonštrukciou zvyšnej časti športového areálu v SPŠE Karola Adlera?

Hneď, ako sa ukončí verejné obstarávanie a podpíše zmluva, začne sa s prácami. Je ťažké odhadnúť tento termín, no pokiaľ sa vo verejnom obstarávaní nepodajú námietky, začiatok samotnej fyzickej rekonštrukcie odhadujeme na jarné mesiace tohto roka.

V rámci rozpočtu BSK sa počíta aj obnovou školskej budovy na Bullovej. Aké sú plány? Bude sa obnovovať celý školský objekt aj vrátane materskej školy, ktorá tu funguje?

V rámci obnovy školskej budovy sa počíta so zateplením a vyregulovaním systému kúrenia, na čo sú vyhradené na rok 2022 prostriedky vo výške takmer 760-tisíc eur. Obnova v rámci školy je prínosom nielen pre Materskú školu Bullova, ktorej zriaďovateľom je mestská časť, ale je to i prínos v rámci ekológie k udržateľnosti klímy.

Ihriská aj kultúrna scéna

Priority miestnych poslancov pre verejný priestor

Dúbravskí poslanci pripravili počas tohto roka svoje priority, zmeny vo verejnom priestore. Každý z miestnych poslancov mohol v súvislosti s verejným priestorom a jeho obnovou rozhodnúť o sume päťtisíc eur. Niektorí poslanci sa spojili, aby mohli podporiť projekt vyššou sumou. Tu je ich prehľad.

Multifunkčné ihrisko ZŠ Pri kríži

Využívané počas vyučovania, družiny a aj vo voľnom čase. Multifunkčné ihrisko pri Základnej škole Pri kríži. Štyria poslanci - Juraj Štekláč, Branislav Semančík, Mária Belicová, Dávid Béreš sa spojili, aby spoločne podporili premenu tohto ihriska. Plánovaná je výmena bočných mantinelov. Škola nemá vlastný športový areál, po dohode s Bratislavským samosprávnym krajom budú môcť žiaci využívať aj športoviská v areáli SPŠE Karola Adlera.

Rekonštrukcia basketbalového ihriska ZŠ Nejedlého

Úprava a údržba. Basketbalové ihrisko pri Základnej škole Nejedlého čaká zmena. Piaty poslanci si obnovu športoviska vybrali za svoju prioritu. Do projektu sa spojili poslanci - Matej Nagy, Dušan Mikuláš, Marián Bohunský, Ján Palárik, Magda Škrovanová. Basketbal je stále obľúbenejší. Nedávno mestská časť rozšírila možnosti pre túto hru v Parku Pekníkova, a ak by sa podarilo Dúbravke vybojovať nový športový K Park, pribudol by tu aj streetball.

Kardio a fitness stroje Bujnáková - Hanulova, Valachova

Minulý rok v lokalite na Hanulovej pribudol nový multifunkčný priestor s detským ihriskom i športoviskom. Teraz by sa v rámci poslanceckých priorít mali osadiť kardio a fitness stroje na niekdajšej ploche detského ihriska – Bujnáková – Hanulova. Do tohto projektu sa spojili poslanci Juraj Horan, Pavel Vladovič, Tomáš Husár, Marcel Burkert. Poslanec Mário Borza chce v rámci priorít doplniť fitness stroje neďaleko ihriska na Valachovej ulici.

Fitness stroje aj pre skôr narodených - Karola Adlera - Fedáková

V lokalite chýbajú a najbližšie sú v Parku Pekníkova. Stroje na vonkajšie cvičenie, posilňovanie. Fitness a kardio stroje aj pre skôr narodených poslanci plánujú osadiť neďaleko ihriska a tanečnej Školy Breaku na ulici Karola Adlera. Do projektu sa spojili poslanci Viera Psoťková, Alexej Dobroľubov a Libor Gula. Mestská časť plánuje tento rok aj opravu tunajšieho chátrajúceho detského ihriska. Pôjde o výmenu hracích prvkov a doplnenie nových.

Amfiteáter na Valachovej pri Dune

Má potenciál, atmosféru, no aj svoje roky. Amfiteáter na Valachovej pri Dune. Dejisko rôznych podujatí, pódium pre koncerty, divadielka, a to predovšetkým počas leta. Jeho rekonštrukciu a prestrešenie plánujú aj miestni poslanci v rámci svojich priorít. Pre projekt sa spojili Maroš Repík, Iveta Petrušková, Miroslav Pástor, Igor Mravec. Mestská časť vyčlenila v rozpočte aj ďalšie peniaze, pripravila návrhy riešení kultúrneho stánku.

Trampolíňka v Parku Pekníkova

Multifunkčný, športovo-oddychový areál zvaný Peknička, prechádza zmenami už dlhšie. Tento rok to nebude inak. V rámci poslanceckých priorít presadil osadenie trampolíňky pre deti poslanec Marián Podrazil. Mestská časť plánuje tento rok aj väčšie zmeny v areáli. Má ísť o toalety v parku, tri nové petangové ihriská na jednej ploche či inkluzívne bezbariérové ihrisko s hracími prvkami, prístupnými pre každého.

Športovisko pri Základnej škole Beňovského

Dlho chátralo, pustlo. Chýbalo a chýba najmä žiakom Základnej školy Beňovského. Športovisko pri škole. Tunajšie pozemky však neboli v správe mestskej časti Bratislava-Dúbravka. Minulý rok riešila ich zverenie, aby mohla areál a športový priestor upraviť a postupne obnovovať. V rámci svojich priorít si dal úpravu futbalového ihriska na zoznam aktivít poslanec Štefan Gubrica. Mestská časť plánuje postupnú revitalizáciu športoviska.

Retardér na Bazovského ulici naďaleko Tesca

Bezpečnosť pri prechádzaní, blízkosť komunitného centra, materskej školy aj potravín. Také boli dôvody iniciatívy osadiť spomaľovací prah – retardér. Za svoju prioritu si ho zobral poslanec Martin Lupták. Pre bezpečnosť chodcov a ochranu trávnik a zelene mestská časť osadila v blízkosti obnoveného parčíka pred potravinami Tesco-Expres, kedysi Brestovka, aj stĺpik. Zabrániť má jazde áut po chodníku pri zdravotnom stredisku M. Sch. Trnavského.

(lum)

Plány a investície v dúbavskom verejnom priestore v roku 2022

Zázemie v parku aj psí výbeh

Text: Lucia Marcinátová

Opravy aj nové hracie prvky, rekonštrukcie i premena celej plochy, priestranstva. Začiatkom roka sme sa pristavili pri plánoch mestskej časti Bratislava-Dúbravka. Najviditeľnejšie sú tie v uliciach, vo verejnom priestore, okolo nás. Na plány a projekty sme sa opýtali vedúcej oddelenia životného prostredia Márie Smieškovej.

Toalety v Parku Pekníkova, rekonštrukcia staršieho detského ihriska pred tanečnou školou na ulici Karola Adlera, rozšírenie psieho výbehu na Dražickej i prvé dúbavské florbalové ihrisko v exteriéri. Všetko zmeny, ktoré majú skvalitniť verejný priestor mestskej časti i voľnočasové možnosti Dúbravky. V rozhovore s vedúcou oddelenia životného prostredia Máriou Smieškovou sme sa najskôr pristavili pri detských ihriskách.

Toalety, trampolíny, fitness

Dlho sa o nich hovorí a mnohí by si ich želali. Toalety v Parku Pekníkova. Na zázemí v parku bude oddelenie životného prostredia pracovať tento rok. Nie sú však jedinou tohtoročnou investíciou v športovo-oddychovom priestore, pribudnúť by mali aj tri nové petangové ihriská na jednej ploche či inkluzívne bezbariérové ihrisko, s hracími prvkami prístupnými pre každého.

Nový hrací prvok mestská časť tento rok plánuje aj na nevelkom detskom ihrisku na Nejedlého 47 neďaleko konečnej električiek. Doplniť chce aj avizované trampolíny na ihrisku Bublinka na Ožvoldíkovej či hojdačku na detskom ihrisku medzi ulicami Trhová a Ulicou kpt. Rašu. Investíciu a výraznú zmenu mestská časť pripravuje na ihrisku pred tanečnou školou na Karola Adlera, dnes Škola Breaku. „Pôjde o výmenu hracích prvkov a doplnenie nových,“ priblížila vedúca oddelenia. Starý skelet niekdajších hojdačiek nahradí nový hrací prvok.

Lokalitu majú zatráktívniť aj kardio a fitness stroje. Mestská časť ich osadí v rámci takzvaných poslancekých priorit. Ide o investície do verejných priestorov, ktoré vybrali dúbavskí poslanci. Takto sa napríklad dočká obnovy basketbalové ihrisko pri Základnej škole Nejedlého, multifunkčné ihrisko pri Základnej škole Pri kríži či dúbavský amfiteáter na Valachovej a niekdajšie malé detské ihrisko na Bujnákovvej 7, na ploche ktorého pribudnú kardio a fitness stroje. Tie v lokalite chýbajú a na cvičenie ich zvyknú využívať junióri aj senióri.

Pre florbalistov aj psičkárov

Novinkou v Dúbravke v súvislosti so športom a ihriskami by malo byť tento rok aj nové florbalové ihrisko v exteriéri. Florbal patrí v mestskej časti k obľúbeným športom, trénuje tu športový klub Galaktikos.

Oddelenie životného prostredia sa pustilo aj do rozširovania psieho výbehu na Dražickej ulici. Prípravné práce sa už začali. Plánovaná je i prípojka na vodu. Pre psičkárov by venčisko mohlo byť k dispozícii v jarných mesiacoch.

Viacere väčšie projekty chce mestská časť realizovať s pomocou grantov a dotácií, o ktoré sa Dúbravka uchádza. Ak by bola mestská časť úspešná pri ich získavaní, chystá napríklad obnovu športového areálu v areáli Základnej školy Sokolíkova, rekonštrukciu miestnej knižnice či červenej sály Domu kultúry Dúbravka.

Plány 2022:

Ihriská

- Rekonštrukcia detského ihriska Karola Adlera – pri Škole Breaku
- Doplnenie hracích prvkov – detské ihrisko – Trhová – kpt. Rašu, detské ihrisko Nejedlého 47, trampolíny ihrisko Bublinka, plánované opravy a hracie prvky v areáloch materských škôl

- Park Pekníkova - zázemie, petangové ihriská, inkluzívne ihrisko

Verejné priestory

- Rozšírenie psieho výbehu
- s prípojkou vody - Dražická
- Nové exteriérové florbalové ihrisko

Linky, ktoré môžu zachrániť

Bolo to už viac než pred dvomi rokmi, keď dobrovoľne odišla. Mladá, talentovaná herečka Monika Potokárová. Smrť, ktorá prekvapila, prinútila pristaviť sa i pýtať sa. Prečo? Nedalo sa jej pomôcť, poradiť, nasmerovať? Odpoveď nepoznáme, poznáme však čísla, kontakty, kde pomohli nejednému človeku v hraničnej situácii.

Kde môžem nájsť podporu na mojej plavbe životom? Jedno zo záchranných kolies podáva aj krízová telefonická linka alebo chatové poradenstvo. Napríklad Linka dôvery Nezábudka (0800 800 566), ktorú prevádzkuje Liga za duševné zdravie SR. Táto linka je bezplatná, anonymná, pre tých, ktorí sa ocitli v akútnej psychickej kríze, či v ťažkej životnej situácii, a funguje 24 hodín denne. Poradenstvo poskytujú profesionáli s dlhoročnou praxou z oblasti psychológie, psychiatrie a sociálnej práce.

Pomoc podáva aj nonstop linka (0800 212 212) pre ženy zažívajúce násilie.

Psychologická internetová poradňa pre mladých ľudí so zdravotným znevýhodnením dobralinka.sk ponúka okrem chatovej poradne aj videoporadenstvo v posunkovom jazyku. V internetovej linke pre mladých ipcko.sk radi poradia tiež v emailovej a chatovej poradni. Odborníci z IPečka sú presvedčení, že pomoc musí dostať každý, kto sa cíti zmätený, slabý, nešťastný, sklamaný alebo sám.

Lenka Šutlárková, psychologička

Linky pomoci

- Linka dôvery Nezábudka - 0800 800 566
- Nonstop linka pre ženy zažívajúce násilie - 0800 212 212
- Internetová poradňa pre ľudí so zdravotným znevýhodnením - dobralinka.sk
- Internetová poradňa pre mladých - www.ipcko.sk

Knižné spomienky na diskotéky

Deväťdesiate roky boli ozaj divoké a aj v štýle diskoték. Za tými najkultovejšími podnikmi Bratislavy sa obzerá DJ Roman Juhás (Flebo). Autor sa medzi inými diskotékami ako CKM, Jalta bar, Queens Pub, Charlies Pub, Bar pri jazere, Tramín zastavil aj v Saratove. Knižka vyšla vo vydavateľstve Ikar. Po publikáciách Bratislavské kaviarne a viechy, Legenda na rohu, Kaviarne, krčmy a vinárne v Bratislave 1960-1989, V Klub, Miesta živej kultúry 1989-2016, má tak Bratislava ďalšiu pamäťovú stopu.

Knihy z bazára do búdok

Mestský bazár ďakuje za prinesené knihy aj obyvateľom Dúbravky. Niektoré z nich našli nový domov v knižných búdkach - v Parku Pekníkova, pri Horanskej studni, v Dežovej búdke v Parku na Fedákovej, Parku Družba, a tiež na Valachovej pri Dune a na ihrisku Hanulova.

Rýchle zásahy – služba mesta

Semaforey, semaforey, semaforey. Častý podnet Dúbravčanov, maily, otázky. Väčšina je v správe a kompetencii hlavného mesta. Magistrát zriadil takzvané Rýchle zásahy, čiže službu, kam môžu obyvatelia hlásiť podnet. Napríklad aj neodhrnutý chodník, neporiadok či nefunkčný semafor? Stačí kliknúť na stránke hlavného mesta www.bratislava.sk na rýchle zásahy a dať podnet na magistrát prostredníctvom formulára. Najčastejšie podnety na tejto stránke majú aj svoje kategórie, stačí si tak vybrať.

Oprava pergoly pri Družičkách

Koncom roka mestská časť obnovila zlomenú pergolu, pri chodníku do Evanjelického zborového domu na ulici M. Sch. Trnavského. Nová pergola dotvára okolie súsošia Kvetinová spomienka, ktoré mnohí nazývajú aj Družičky. Ide o osem postáv dievčat s kvetmi v náručí.

[Chystá sa zber kuchynského biologicky rozložiteľného odpadu](#)

Budeme triediť bioodpad

Vedeli ste, že na jedného Bratislavčana pripadá ročne vyše 120 kg kuchynského bioodpadu? Ak zozbierame tento druh odpadu zvlášť, môžeme ho spracovať a opätovne vrátiť do pôdy ako hodnotný kompost.

Bratislava má zo zákona povinnosť zabezpečiť triedenie bioodpadu najneskôr do roku 2023. Mesto už v septembri minulého roka prijalo všeobecne záväzné nariadenie (VZN), ktoré doplnilo už existujúce VZN o nakladaní s komunálnymi odpadmi na území mesta. Cieľom opatrenia je znížiť, ideálne odstrániť kuchynský bioodpad zo zmesového komunálneho odpadu. Pri sklád-kovaní, ktoré sa praktizuje na 80 percent územia Slovenska, je takýto bioodpad najväčším tvorcom skleníkových plynov a znečisťovateľom.

Distribúcia balíčkov na zber kuchynského bioodpadu začne 5. apríla a zber kuchynského odpadu začne 25. apríla 2022. Obyvatelia bytových domov budú kuchynský bioodpad triediť do kompostovateľného vrečka umiestneného v 10 litrovom kuchynskom košíku.

Po naplnení vrečka uzatvoria a vynesú ho do 120 litrovej alebo 240 litrovej hnedej zbernej nádoby označenej nálepkou „kuchynský biologicky rozložiteľný odpad“, ktorá bude umiestnená v blízkosti vášho bytového domu.

Obyvatelia rodinných domov budú kuchynský bioodpad doma triediť do kompostovateľného vrečka umiestneného v 10 litrovom kuchynskom košíku. Po naplnení vrečka uzatvoria a umiestnia ho do 20 litrovej hnedej zbernej nádoby označenej nálepkou „kuchynský biologicky rozložiteľný odpad“. Túto zbernú nádobu budú vykladať na obvyklé odvozné miesto zmesového odpadu v deň odvozu do siedmej hodiny.

Podrobnosti o pripravovanom zbere prinesú v najbližších dvoch číslach aj Dúbravské noviny.

(olo)

Kompostovateľné vrečká

- Patrí: všetky tuhé, pevné zvyšky z prípravy jedál rastlinného aj živočíšneho pôvodu, nepotrebované zvyšky jedál a potravín, vrátane pokazených, resp. po záruke - bez obalov, vrečká z čajov a usadeniny z kávy, potraviny po záruke, vrátane mäsa a malých kostí (napr. z hydiny alebo rýb), chlieb, pečivo, cestoviny, ryža, strukoviny, obilniny a pod., zaváraniny bez sklenených, plechových, resp. iných obalov - bez tekutej časti, ovocie a zelenina, vrátane šupiek - aj pokazené, vajcia a škrupiny z vajec, použité papierové vrečkovky, certifikované kompostovateľné vrečká (označené logom: OK compost, OK home compost) a papierové vrečká.
- Nepatrí: jedlé oleje a tuky, obaly z potravín, obaly po konzumácii jedál, vrečká bez certifikátu na kompostovanie, kávové kapsule, cigaretové ohorky, odpad zo záhrad a iný komunálny odpad, tekuté zložky kuchynského odpadu (napr. polievky, omáčky, mlieko), veľké kosti (napr. rebrá, špikové kosti), nepotravinové výrobky ako plienky, obsah vysávača a pod.

Študenti riešili základňu

Ateliér Architekti Šebo Lichý spolu so spoločnosťou ITB Development vyhlásili 1. júna minulého roku študentskú ideovú súťaž pre Areál raketovej základne na vrchole Národnej prírodnej rezervácie Devínska Kobyla. Študenti a absolventi mohli do 29. októbra 2021 zasielať ideové návrhy pre rekonštrukciu areálu.

Do súťaže prišlo celkovo 38 študentských návrhov z celého sveta. Zaoberala sa nimi porota zložená z architektiek, ktoré pôsobia v zahraničí – Dana Čupková, Miroslava Brooks a Lenka Petráková, architektov Imricha Vaška, Tomáša Šeba, Igora Lichého a starostu Devínskej Novej

Vsi Dáriusa Krajčira, v prvom kole vybrala porota anonymným hlasovaním 10 najlepších návrhov. Nakoniec ocenila tri návrhy a rozhodla tiež o udelení ďalších špeciálnych odmien.

Víťazný návrh pochádza z Ruska a odniesol si ocenenie v podobe 3-tisíc eur. Jeho autorkami sú Ksenia Panferova a Polina Minina. „Projekt navrhuje na pôdoryse objektov Raketovej základne systém nových rôznorodých kultúrnych, spoločenských, turistických a vedecko-poznávacích aktivít ako múzeum, hotel pre výskumníkov a umelcov, umelecké dielne a amfiteáter, ako aj planetárium a observatórium z dôvodu najvyššie položeného územia Bratislavy,“ zhodnotil víťazný návrh Imrich Vaško, architekt a člen poroty.

Druhé miesto patrí návrhu Dávida Noska zo Slovenska. Tretie miesto putovalo až na Filipíny. Návrh pripravili študenti Tristan Dee, Ira Espina a Patricia Ong.

Ateliéri Achitekti Šebo Lichý sú aj autormi rozhľadne na Devínskej Kobyle známej ako Modlivka.

(lum)

Nové chránené územie v Bratislave

V Chránenej krajinej oblasti Malé Karpaty vznikne od 1. februára 2022 prírodná rezervácia Vydrica s plochou 483 hektárov. Návrh na jej vyhlásenie schválila v januári vláda. Významná časť lesov a prírody bratislavského lesoparku sa tak dočká lepšej ochrany. No zároveň sem ľudia stále budú môcť chodiť relaxovať, tak ako sme boli zvyknutí. Naďalej bude umožnené opekanie, zber húb či organizovanie telovýchovných a športových podujatí. Zakázaná bude hospodárska ťažba dreva, výstavba, poľovníctvo.

Pre našich operených spevavcov

Počas teplých dní napájadlá, teraz krmidlá. Oddelenie životného prostredia postupne naplňa misky pre vtáčikov, ktoré mestská časť osadila už v roku 2020 do parkov a ihrísk. Ide o misky s vtáčou plastikou a počas zimného obdobia do nich patria semenka i zrnká.

Pozor! Na podvodné telefonáty

Na území kraja sa zvýšil počet prípadov s podvodmi, keď páchatelia pod rôznymi legendami telefonicky kontaktujú dôverčivých seniorov. Ich otázky smerujú k úhradám, ktoré mali byť zrealizované z konkrétneho bankového účtu. Polícia vyzýva obyvateľov, aby v prípade telefonátov neposkytli žiadne zo svojich autentifikačných údajov k žiadnym bankovým službám či produktom. Najrýchlejší spôsob blokácie takto prevedených financií na účty páchatel'a je bezodkladné informovanie zákazníckej linky banky.

Ocenili malých - veľkých výtvarníkov

Po vianočných prázdninách navštívil starosta Martin Zaťovič dúbavské školy, aby zagrataloval autorom víťazných návrhov súťaže Navrhni PFku pre Dúbrafku. Rozhodla o nich odborná porota. Mimoriadnu ocenenie získala Michaela Dlabolová (ZŠ Sokolíkova).

Mestská časť Bratislava - Dúbravka

Výzva na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie na rok 2022

Na základe Všeobecne záväzného nariadenia mestskej časti Bratislava-Dúbravka č. 6/2019 zo dňa 10. decembra 2019 o poskytovaní dotácií z rozpočtu mestskej časti vyhlasuje mestská časť Bratislava-Dúbravka výzvu na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie na rok 2022.

Na rok 2022 je vyčlenená celková suma 86 000 EUR, čo je o 11 000 EUR viac ako v roku 2021.

Prehľad výšky dotácií schválených v rozpočte podľa oblastí:

- životné prostredie – kontajnerové stojiská: 10 000 EUR
- kultúrna činnosť: 5 000 EUR
- športová činnosť: 60 000 EUR
- sociálna oblasť: 5 000 EUR
- školstvo-vzdelávanie: 6 000 EUR

Oblasti poskytovania dotácií v mestskej časti Bratislava-Dúbravka v zmysle VZN:

Všeobecne prospešná služba najmä:

- a) poskytovanie zdravotnej starostlivosti,
- b) poskytovanie sociálnej pomoci a humanitárna starostlivosť,
- c) tvorba, rozvoj, ochrana, obnova a prezentácia duchovných a kultúrnych hodnôt,
- d) ochrana ľudských práv a základných slobôd,
- e) vzdelávanie, výchova a rozvoj telesnej kultúry,

- f) výskum, vývoj, vedecko-technické služby a informačné služby,
- g) tvorba a ochrana životného prostredia a ochrana zdravia obyvateľstva,
- h) služby na podporu regionálneho rozvoja a zamestnanosti,
- i) zabezpečovanie bývania, správy, údržby a obnovy bytového fondu.

Všeobecne prospešný a verejnoprospešný účel najmä:

- a) rozvoj a ochrana duchovných a kultúrnych hodnôt,
- b) realizácia a ochrana ľudských práv alebo iných humanitných cieľov,
- c) ochrana a tvorba životného prostredia,
- d) zachovanie prírodných hodnôt,
- e) ochrana zdravia,
- f) ochrana práv detí a mládeže,
- g) rozvoj vedy, vzdelania, telovýchovy,
- h) plnenie individuálne určenej humanitnej pomoci pre jednotlivca alebo skupinu osôb, ktoré sa ocitli v ohrození života alebo potrebujú naliehavú pomoc pri postihnutí živelnou pohromou.

Žiadateľom môžu byť právnické osoby a fyzické osoby-podnikatelia pôsobiaci na území Dúbravky alebo poskytujúci služby obyvateľom mestskej časti Bratislava-Dúbravka.

Vyplnenú žiadosť aj s potrebnými prílohami treba odovzdať v podateľni mestskej časti Bratislava-Dúbravka osobne prípadne poštou, alebo elektronickým spôsobom, a to do 31. marca 2022. Doručené žiadosti posúdia príslušné komisie miestneho zastupiteľstva. Zaoberať sa ňou bude vždy tá komisia, do ktorej kompetencie patrí posudzovaná oblasť, napríklad športová, kultúrna, sociálna či komisia školstva a životného prostredia. Príspevok môže žiadateľ použiť len na účel, na ktorý bol schválený. Dotáciu treba vyčerpať najneskôr do 15. decembra 2022.

Podrobnejšie podmienky poskytnutia dotácie, ako aj súvisiace dokumenty, sú súčasťou všeobecne záväzného nariadenia, ktoré sú dostupné na webovej stránke mestskej časti www.dubravka.sk, prípadne osobne na miestnom úrade.

Dúbravka varí s Vojtom Artzom

Sýte jedlá na zahriatie

Málo slnka, veľa vetra a chladu. Šéfkuchár, prezident Slovenského zväzu kuchárov a cukrárov, Dúbravčan VOJTO ARTZ dnes pripravil dva recepty sýtych jedál na zahriatie. Vyskúšate zemiakové knedle či krémovú kačaciu polievku?

Zemiakové knedle s údeným jazykom a cibuľovou „kapustou“ po staročesky

Počet porcií: 4 - 5

Obtiažnosť: **

Čas prípravy: 2 hodiny

Čo potrebujeme:

1 kg bravčového údeného jazyka

Cibuľová "kapusta" po staročesky:

1 veľký zemiak v šupe

soľ

600 g bielej cibule

100 g údenej slaniny bez kože

80-100g trstinového cukru

25 g masla

80 ml bieleho vinného octu

alebo podľa potreby

slnečnicový olej

celá rasca, bobkový list

200 ml smotany na šľahanie

alebo podľa potreby

Smažená cibuľa:

250 g žltej cibule

slnečnicový olej na smaženie

2 cibule

nové korenie celé , bobkový list, čierne korenie celé

50 g bravčovej masti

40 g slaniny bez kože

soľ

Knedle:

600 g zemiakov varný typ B

400 g hrubej múky alebo podľa potreby

30 g zemiakového škrobu

1-2 vajcia

soľ

1. Jazyk uvaríme v neosolenej vode domäkka spolu s korením a cibuľou. Teplý jazyk olúpeme od kože.
2. Z jazyka odkrojíme špičku a koniec. Stredovú časť nakrájame na plátky a tesne pred servírovaním ich osviežime (prehrejeme). Špičku a koniec uvareného, olúpaného jazyka, spolu so všetkými odrezkami, nakrájame na kocky.
3. To isté urobíme so slaninou, masťou a cibuľou. Najprv vytopíme kocky slaniny a na vytopenej masti restujeme dosklovita cibuľu. Potom pridáme kocky jazyka a ešte chvíľku restujeme. Vzniknutú zmes (náplň do knedlí) necháme vychladnúť.
4. Zemiaky deň vopred uvaríme a ošúpeme. Na druhý deň ich najemno nastrúhame, pridáme vajcia, múku, soľ, škrob a zmiešame.
5. Vytvorené cesto rozdelíme na menšie diely, ktoré tvarujeme do hrubých valcov. Tie nakrájame na rovnomerné časti, do ktorých urobíme rukou jamku a vložíme do nej pripravenú náplň. Náplň starostlivo uzavrieme do tvaru knedle.
6. Varíme, najlepšie v pare, asi 20 minút. Čas varenia závisí od veľkosti knedlí.

Cibuľová „kapusta“ po staročesky :

1. 7. Umytý a očistený zemiak upečieme v rúre domäkka a vydlabeme. Rozmixujeme ju do hladka s trochou smotany a neskôr použijeme na zahustenie cibuľovej kapusty.
2. 8. Bielu cibuľu nakrájame na rezančeky, restujeme ju na masle spolu so slaninou a celou rascou. Pridáme trstinový cukor, soľ a necháme ich rozpustiť. Pokvapkáme trochou vínneho octu, necháme mierne odpariť a zvaríme na polovicu.
3. 9. Nakoniec ju zahustíme kašou z pečených zemiakov. Hustotu cibuľovej „kapusty“ dosiahneme ďalším varením (redukovaním).

Smažená cibuľka :

10. Olúpanú cibuľu nakrájame na kolieska s hrúbkou 2 mm. Cibuľu rozdrobíme a osušíme papierovou utierkou a usmažíme v oleji dozlatista, potom preložíme na papierovú utierku, kam vsiakne prebytočný tuk.

Krémová kačacia polievka s domácimi rezancami

Počet porcií: 4 - 5

Obtiažnosť: **

Čas prípravy: 3 hodiny (aj s prípravou vývaru)

Čo potrebujeme:

1 celý skelet z kačice (kosti)

200 g hydinových drobkov

kúsok masla

3 väčšie mrkvy

1 petržlen

kúsok zeleru

2 stonky stonkového zeleru

1 cibuľa

bobkový list, nové korenie celé,

čierne celé korenie

soľ, muškátový kvet

1-2 strúčiky cesnaku

½ póru

250 ml smotany na šľahanie

petržlenová vňať

200-240 g polohrubej múky

2 vajcia

1. Z múky a vajec si vypracujeme tuhšie pružné cesto. Necháme pod utierkou aspoň 20 minút odpočívať. Cesto rozvaľkáme a nakrájame na hrubšie rezance a necháme na utierke obschnúť.
2. Rozpálime dobre hrniec a na lyžici oleja opečieme zo všetkých strán skelet z kačice a nakrájanú koreňovú zeleninu (½ mrkvy odložíme).
3. Pridáme rozkrojenú cibuľu, korenie, po chvíľke zalejeme studenou vodou a osolíme. Necháme zovrieť a pridáme stonkový zeler. Stiahneme var, pozbierame penu a necháme variť tiahnutím aspoň 2 hodiny.
4. Po 2 hodinách pridáme umyté hydinové drobký. A ďalej varíme tiahnutím do zmäknutia drobkov.
5. Vývar scedíme, skelet oberieme a drobký nakrájame. Všetko vrátíme do vývaru.
6. Na panvici rozohrejeme maslo a na miernom ohni restujeme na rezanččky nakrájanú mrkvu, neskôr pridáme na rezanččky nakrájaný pór a nadrobno nakrájaný cesnak. Osolíme, okoreníme a odstavíme.
7. Do vývaru vložíme variť na 2 minúty rezance, potom prilejeme smotanu, ochutíme muškátovým orieškom a vložíme aj restovanú zeleninu.
8. Necháme krátko prejsť varom a prípadne dochutíme. Nakoniec pridáme nasekanú petržlenovú vňať.

Rady záhradkárom

Tešíme sa na prvé slnečné dni

Február je jedno z najkrajších období kalendára. Pomaly sa končí vegetačný pokoj a príroda sa chystá na nové obdobie rastu a života, hovorí MILAN TRSTENSKÝ, člen komunitnej Vodárenskej záhrady o. z. Živica.

Kvety: Striháme popínavé ruže. Presádzame izbové rastliny, vždy len do kvetináča o málo väčšieho. Zvýšime objem zálievky. Zostriháme okrasné trávy, zmladzujeme živé ploty. Orgován a iné na jar kvitnúce kríky režeme až po odkvitnutí. Koncom mesiaca môžeme začať s výsevom letničiek.

Drobné ovocie: Keď nemrzne, presvetľujeme a zmladzujeme kríky ríbezlí a egrešov. Koncom mesiaca vyčistíme záhony jahôd, odstránime staré poškodené listy očistíme srdiečka od nečistôt. Upravíme a kompostom prihnojíme černice a maliny.

Ovocné stromy: Dokončíme presvetľovanie ovocných stromov. Pred vypučaním púčikov dokončíme rez koruniek všetkých na jeseň vysadených stromčekov. Keď sme nestihli na jeseň, môžeme začať s výsadbou mladých stromčekov.

Zelenina: Začínáme vysievať skorú zeleninu. Do kvetináčov v skleníku alebo presklenom balkóne vysievame paradajky a baklažány, papriku a čili papričky vysievame len vo vykurovaných priestoroch alebo na parapetoch.

Vyčistíme a vyhrabeme trávniky, pripravíme si pareniská a zabezpečíme semená rastlín na výsev v marci.

Ľudí so zdravotným znevýhodnením neprezentuje ich „hendikep“, ale to, akými sú.

Žijem dynamicky a s HendiKupom

Zhovárala sa: Lenka Hamšíková

Človek, ktorý sa nikdy nevzdáva, často sa usmieva a verí v lepšiu budúcnosť, pričom na ňu nečaká, ale rád ju aktívne tvorí. Má kreatívnu myseľ a vo svojom vnútri zakomponovaný pevný kompas hodnôt, ktoré mu pomáhajú na jeho ceste životom. Rozprávali sme sa s aktívnym vodičkárom, spíkerom, kreatívcom, autorom rôznych projektov a v neposlednom rade aktivistom za bezbariérovosť a zdravotne znevýhodnených IVOM PÁLENÍKOM. Projekt, ktorému sa aktuálne venuje spolu s ďalšími dvoma zakladateľmi (Dia a Marek, pozn. redakcie), nesie názov hendiKup. Spoznať sa dá na webovej stránke www.hendikup.sk. Okrem toho rozbehol aj mnohé iné projekty, napríklad parking4disabled, www.diversity.sk, www.dobrovolnictvo.info, www.kamstatosom.eu. Má rád humor, svoju rodinu a teší ho, keď vie pomôcť druhým ľuďom.

Ivo, napriek vášmu zdravotnému znevýhodneniu ste veľmi aktívny človek. Stále ste v pohybe a často sa presúvate Bratislavou, kde žijete. Ako poznáte Dúbravku?

Dúbravku poznám tak okrajovo. Vnímam ju z minulosti, že bola bariérovitejšia, "kopcovitejšia". Taký náročnejší a namáhavejší priestor pre vodičára. A to je asi aj dôvod, prečo do Dúbravky moc nechodím. Nedávno som sa dokonca dozvedel, že v Dúbravke je zdravotné stredisko bez výťahu a pošta na poschodí, kde nie je priamy bezbariérový vstup. Takéto prekážky pre fungovanie a vybavovanie bežných každodenných záležitostí by už nemali byť súčasťou našich životov. Treba solidárne a empaticky prihliadať na skutočnosť, že v mestách a obciach žijú a pohybujú sa rôznorodé skupiny obyvateľov. Pri vstupe do budov, garáží, inštitúcií, úradov musíme myslieť aj na rodičov s kočíkmi, seniorov či zdravotne znevýhodnených na vozíkoch, pre ktorých každý schod znamená naozaj veľký, neriešiteľný problém.

Parlament koncom novembra 2021 schválil novelu Zákona o cestnej premávke (zákon nadobudne účinnosť od marca 2022 pozn.red). Ruší sa v nej paušálna možnosť parkovať autom na chodníku bez označenia a prináša celý rad ďalších zmien. Ako vnímate tieto plánované zmeny v súvislosti s ľuďmi so zdravotným znevýhodnením? Pomôže tento zákon znížiť bezbariérovosť?

Som veľkým zástancom ochrany najzraniteľnejších účastníkov cestnej premávky. Verím, že týmto zákonom sa agresívni a netolerantní vodiči parkujúci na chodníkoch obmedzia a pre všetkých chodcov sa prechod chodníkmi uvoľní. Snáď budú existovať aj nejaké účelové výnimky na parkovanie pre sanitky, požiarnikov, zásobovanie či zdravotne znevýhodnených. Keď sa má nejaký nový zákon aplikovať do praxe, mal by byť komplexný a zohľadňovať tých najzraniteľnejších.

Ste aktívny vodičár, čo to o vás hovorí?

Niektorá čaká, že človek na vozíku, krajšie povedané človek so zdravotným znevýhodnením, má len to svoje „trápenie“ a nič iné, alebo že „inšpiráciou“ pre takéhoto človeka je iba to, že ráno vstane a pamätá si svoje meno. Pre lepšie pochopenie tejto veci si môžete vypočuť prednášku Stelly Young na TEDx. Ani jedno však nie je pravda. Žijem veľmi podobný život ako mnohí iní – aj ako bežní ľudia. Ale na rozdiel od nich, musím brať do úvahy svoj zdravotný stav a bariéry s tým spojené. A ešte mať veľa, veľa a ozaj veľa trpezlivosti pri vysvetľovaní rôznych vecí bežným ľuďom, aj tým so zdravotným znevýhodnením (smiech).

Čo vás najviac v živote posilnilo, prípadne čo formovalo, že ste dnes tým, kým ste?

Asi moja podstata. Síce som na vozíku – ale nie som statický. Žijem naozaj dynamicky. Veci, ktoré treba riešiť a posúvať, nenechávam len tak. Bijem sa za pravdu, vymýšľam, čo sa dá v živote zlepšovať i zjednodušovať. Odkedy som zistil veľkú životnú múdrosť, že pri princípe „dávaní, odovzdávaní“ sa táto energia, snaha vráti mnohonásobne človeku späť, snažím sa žiť v súlade s týmito princípmi. V neposlednom rade sú v mojom živote dôležité aj pevne stanovené hodnoty, ktoré neopúšťam ani za cenu skomplikovania či znepríjemnenia situácie. Fakt nemám rád diletantstvo, egoizmus a nespravodlivosť.

Keď máte ťažšie, náročnejšie dni, čo vám pomáha dostať sa opäť „hore“?

Bezpochyby je to čas strávený s mojou rodinou, priateľmi a najnovšie aj s mojím maličkým synom. Najväčším zadostučinením je pre mňa tiež spätná väzba, že som niekomu pomohol, potešil, že som niekoho niečím podporil. Alebo napríklad, že aj projekty, ktoré boli za tým účelom založené, uľahčujú život a pomáhajú druhým. No, a v tých náročnejších chvíľach teda čerpám z týchto mojich „rezerv“. Posledné obdobie je naozaj dosť ťažké, asi pre všetkých, a ja sa teraz musím častejšie dvíhať „hore“, no zatiaľ sa mi to darí.

Váš aktuálny projekt, na ktorom trávite veľa času, sa volá HendiKup. Predstavte nám ho.

Pomôžem si naším sloganom: „Ľudí so zdravotným znevýhodnením neprezentuje ich „hendikep“, ale to, akými sú a čo dokážu.“ HendiKup je silná komunita, filozofia, platforma, e-shop, v ktorom pomáhame umelcom a výrobcam so zdravotným znevýhodnením svojou asistenciou pri predaji a odstraňovaní bariér v sociálnom mikropodnikaní. Rozmýšľali sme, ako podporiť šikovných drobných výrobcov so zdravotným znevýhodnením, ktorí z rôznych dôvodov nemôžu, alebo nevedia predávať svoje výrobky. Zistili sme, že mnohí vytvárajú krásne a hodnotné diela, no veľa z nich ich vyrába len pre svoju potrebu a ich tvorbu pozná iba malý okruh priateľov a známych. Toto sme sa rozhodli zmeniť.

Prečo by sme mali nakupovať cez váš portál HendiKup?

Pretože je to správne. Pretože úcta by nemala byť len k hodnote (výrobku), ale aj k človeku – k tvorcovi – umelcovi, ktorý ho vyrobil. Úcta k jeho námahe, energii a času, ktorý nad svojím dielom strávil. My to voláme – duša jeho tvorby. Nepredávame veci, predávame význam. Neprezentujeme sa svojím “hendikepom”, ale svojím cítením, príbehom, vášňou, snahou, talentom. Nie je to “Hand in the Cap”, je to HendiKup! V HendiKupe momentálne zažívame boom nových výrobcov, a tu ma hreje naozaj dobrý pocit, že je to taká tá pozitívna práca, tvorba, vyrobená pre radosť.

Sám ste kreatívcom, umelcom. Čo vás inšpiruje pri tvorbe tričiek?

Ak by som povedal, že sa inšpirujem životom bez rozmyslu, tak by asi polovica nápadov na tričkách nebola nositeľná (smiech). Keďže mám rád inteligentný humor a aj inteligentný dizajn, čakám na vhodnú príležitosť, na správnu chvíľu, čo život prinesie. A potom to nechám v sebe kreatívne odležať, dozrieť. Keď tá správna chvíľa príde, dám to von a vpišem do trička. Nesmie to byť teda prvoplánové, a verím, že je to v mojej tvorbe aj vidieť. K čomu sa však musím priznať je, že názov #trickaodvozicka, bol úplne prvoplánový. Funguje to ale veľmi dobre. A to mám doslova husiu kožu, keď niekto vysloví „voziček“. Ja používam a vnucujem slovo – vozík.

Pracujete nejakým spôsobom aj s mladou generáciou?

Áno, a popravde najradšej. Mladých ľudí mám rád. Vnesú mi vždy energiu do života a aj nastavujú zrkadlo. Dôkazom je pre mňa spíkerstvo, ktoré som pred pandémiou vykonával. Moja téma je bezbariérovosť a diverzita. Veľmi sa mi páči na mladých ľuďoch, že sú takí otvorení a nasávajú informácie ako špongia. Opakom sú niektorí dospelí ľudia, od ktorých očakávam, že budú veci dávno chápať a rozumieť mi. Rozumieť nám aj pri bezbariérovosti. No komunikácia alebo spolupráca je veľakrát ťažká a náročná. Pri mládeži je to inak. Interakcia býva jednoduchšia, úprimnejšia, s takou obojstrannou snahou a skutočným záujmom.

Všetci poznáme niekoľko vozičkárov, ktorým sa podaril v živote úspech, pracovný či osobný. Myslíte, že by malo byť ich prirodzenou úlohou podporiť komunitu zdravotne znevýhodnených ľudí?

Vraví sa, že keď je človek jediný, ktorý môže pomôcť, je to jeho povinnosť. Pred nami je ešte veľa práce v oblasti solidarity, participácie, spolupráce. Preto si myslím, že je povinnosťou každého „vozičkára“ pomôcť, pokiaľ vie a môže, a samozrejme sa to týka aj bežných ľudí. Veľakrát si vzdychnem, keď niekto poukazuje, že problém má iba ten, koho sa to týka, že je to vec jednotlivca. No to nie je pravda. Svojím konaním, prístupom a pomocou musíme podporiť vlastnú, alebo aj inú komunitu – nielen myslieť iba na seba. Je nás málo s týmto prístupom, a preto sme málo viditeľní. Toto naozaj našej komunite dosť vyčítam.

Ak by ste mali tri možnosti, ktorými by ste vylepšili Bratislavu, čo by ste urobili?

Moje tri „zlepšováky“ nie sú iba pre Bratislavu. Ale pre mesto ako také, pretože je to celý ekosystém vzájomne poprepletaný a na seba nadväzujúci. Privítal by som tieto zmeny. V rámci prvej by som si želal viac komunitných projektov, priestorov, stretnutí s kultúrnymi, zábavnými, edukatívnymi aktivitami. Aby ľudia spoločne trávili hodnotný čas. Aby o sebe vedeli, a aby sa o sebe dozvedeli ešte viac. Aby sme tú negatívu, strach z druhých a neznámych ľudí eliminovali zo svojich životov. Aby sme dostali tú nenávistnú povahu z ľudí preč. Túto „holubičiu“ povahu človeka naozaj z duše nemám rád. Druhou zmenou by bola efektívna bezbariérovosť, ktorá je urobená naozaj profesionálne a je skutočnou poctivou bezbariérovosťou. Žiadne naoko, žiadne akože, žiadne frázy, výhovorky. Alebo že je bezbariérovosť iba témou kampane a následne je realita celkom iná. Bol by som rád, keby som mohol žiť a existovať ako jeden z vás. Bez rozdielov a obmedzení v našom spoločnom priestore. Nie ako niekto, kto je na konci. Kto musí stále čakať, chápať, vysvetľovať, ospravedlňovať, zháňať, žiadať, vybavovať a stále iba prosieť. A treťou zmenou i želaním je menej byrokracie a viac podpory tretieho sektora. Prinavrátanie úcty voči neziskovým a občianskym organizáciám, ktoré robia v spoločnosti veľmi dôležitú prácu a dávajú jej veľkú hodnotu. Treba naďalej podporovať zaujímavé, udržateľné projekty.

Máte nejaké pranie, sen, ktorý by vás potešil, ak by sa vám splnil?

Samozrejme, že mám. A veľmi verím aj dúfam, že sa mi splní. Môj sen je mať reprezentatívny priestor plný kreativity, komunit, edukácie, a ako bonus by mohol byť v príjemnom prostredí. Priestor by dal HendiKupu jasnejší tvar aj lepšiu viditeľnosť. V tomto kreatívnom priestore, umiestnenom niekde v centre Bratislavy, si viem živo predstaviť práve prebiehajúci workshop pre deti na prízemí, kde s nimi napríklad nevidiaca keramikárka tvorí malé dielka a pritom sa môžu „dotknúť“ jej príbehu a múdrosti. Viem si takto predstaviť nášho rezbára na vozíku, nepočujúceho fotografa...a v podstate každého, koho máme v HendiKupe. Teším sa tu aj na premietanie filmu, na ktorý si odbehnem zo svojej kancelárie, keď dorobím papierovačky a pridám sa k mojej rodine, k môjmu synovi, ktorý sa tam v tom kreatívnom priestore hrá (smiech). Budem šťastný a vďačný, keď sa budem môcť s niekým pracovne stretnúť v prostredí bez kompromisov, ruchov a hlavne bariér. A keď tento priestor bude ozdobený, nadizajnovaný vystavenou umeleckou tvorbou – obrazmi po stenách, sochami, drevenými dekoráciami – tvorbou našich umelcov z HendiKupu, bude to úžasné. Tento priestor by mohol byť ľudský, zábavný, kreatívny, edukatívny, ale aj podporný. To znamená, že by v ňom čas trávili ľudia, ktorí by si vedeli vzájomne pomáhať, komunikovať, radovať sa a aj sa podporiť. Toto je môj sen.

Ako môže človek so zdravotným znevýhodnením pomáhať ľuďom a spoločnosti, aby bola lepšou, empatickejšou, otvorenejšou, súcitnejšou či spravodlivejšou?

Asi svojou existenciou a pozitívnym príkladom. Netreba si to ale mýliť s inšpiráciou práve vďaka zdravotnému znevýhodneniu! Veľakrát si uvedomujem, akú nesiem zodpovednosť na svojich pleciach. Ako budem v istý moment konať, je pre mňa zaväzujúce. Napríklad, veľakrát sa stávajú situácie v kontakte s rôznymi ľuďmi, keď by bolo pre mňa jednoduchšie, a to aj s ohľadom na moje duševné zdravie, reagovať živelné, tak ako to v danej chvíli cítim. Čo je ale pre mňa dôležitejšie a podstatnejšie je, aký zážitok, pocit, si ľudia odnesú zo stretnutia so mnou do svojho života. Dáva mi to naozaj zabráť, pretože nie som žiadny diplomat. Vnímam ale, že empatia, ľudskosť a rozvážnosť je niečo, čo zlepšuje vzťahy, naše bežné dni a aj život ako taký. A o to mi ide. Ľudia so zdravotným postihnutím môžu byť svojou existenciou a búraním mýtov o sebe samých prínosom pre celú spoločnosť. Ak ľudia so zdravotným znevýhodnením dostanú príležitosť a nepremárnia ju, môže to byť pre nich poslaním a obohatia tak aj druhých.

Citát:

Ľudia so zdravotným postihnutím môžu byť prínosom pre celú spoločnosť svojou existenciou a búraním mýtov o sebe samých. Ak dostanú ľudia so zdravotným znevýhodnením príležitosť a nepremárnia ju, môže to byť pre nich poslaním a obohatiť tak aj druhých.

Aké boli fašiangy v Dúbravke? Vyprážali sa šišky, frity aj myši

Na fašiangy zo šenku do šenku

Fašiangy boli obdobím, na ktoré sa tešila celá dedina. Starí a starší sa radovali, že si trochu pomastia brušká pred pôstom, roľníci ešte oddychovali od namáhavých poľných prác a chystali sa na blížiacu jar a mládež sa, samozrejme, tešila na čas zábav, zabíjačiek a svadiieb, na čas príjemných stretnutí a huncútstiev. Fašiangy, po dúbravsky "fašang" trvali od 7. januára do začiatku pôstu, to znamená až do škaredej, popolcovej stredy (tento rok 2. marca - pozn. red.).

Hovorilo sa: „Tento rok je krátky fašang, chlapci berú (nevesty) po porádku! Tento rok je dĺhý fašang, chlapci si môžu vyberať! V tých časoch vraj novoveskí cigáni hovorili: Vánoce, to sú nejaké sviatky?! Z kostela do kostela ... Ale fašiangy, to sú sviatky – ze šenku do šenku!“

Počas fašiangov sa v každom dome vyprážali šišky, frity a myši. Kedysi sa vyprážalo len na bravčovej masti. Šišky museli byť ľahučké a jemné ako páperičko, kysli na dvakrát - prvýkrát vykyslo cesto a druhýkrát vykrojené šišky, ktoré sa počas kysnutia museli raz obrátiť na druhú stranu. Do jednej dávky na pol kila múky išli 3 žĺtky a samozrejme trochu rumu. Do fritov a myší išiel len 1 žĺtok a kysli kratší čas ako šišky.

Najjednoduchšie a najrýchlejšie sa robili myši. Cesto bolo redšie, v hrnci na teplom mieste rýchlo vykyslo, naberalo sa potom veľkou polievkovou lyžicou a púšťalo sa do horúcej masti.

Po vytiahnutí lyžice sa z cesta natiahal akýsi chvostík a preto sa tieto rýchle šišky volali myši. „Na šišky dávala babka Monika slivkový lekvár, moja mamka zase dávala navrch najradšej marhuľový, alebo jahodový a moje deti a teraz aj vnúčatá obľubujú šišky s marhuľovým, alebo broskyňovým lekvárom vo vnútri šišky a ešte radšej, keď je vo vnútri čokoláda, alebo nutela. V Dúbravke sa kedysi vravelo, že kto neje na fašiangy šišky, bude prašivý. Keďže pri pečení šišiek sa používali iba žĺtky, bielky ostali. Babka Monika z nich napiekla kokosové pusinky, ktoré mali u všetkých veľký úspech,“ spomína Starodúbravčanka Katarína Petkaničová v knižke Mamkina Dúbravka.

Keď sa fašang "krácil"

Posledné tri dni fašiangov boli najveselšie. V nedeľu začala zábava v šenkoch už poobede a trvala do neskorej noci. V pondelok začala zábava dopoludnia a poobede chodili po dedine mládenci oblečení ako maškary. Niektorí mali iba naruby oblečené kožuchy, niektorí staré kroje. Jeden z mláďencov mal na košeli a gatiach našité farebné handričky a niesol chlebový košík.

Mláďencov sprevádzali niekoľkí muzikanti, chodili po dedine a spievali: Uš sa fašank krácí, uš sa nenavrácí, staré dzifky plačú, že sa nevyskáčú. A z dvorov im kontrovali dievčatá: Pret fašangem, ten týdeň, chodzívals k nám každý deň. Ale uš fčil nechodzíš, uš ma asi nelúbíš.

A mládenci pokračovali pesničkou: Fašangy, Turíce, Velká noc ide, kdo nemá kožúška zima mu bude. Já nemám kožúška, len sa tak trasem, dajte mi slaninky, nech sa vypasem. A tam hore na komíne sedí kocúr na slanine. Dzite si ho odehnat a mne kúsek odrezat. Hentam nám nedali, hentam nám dajú, komára zabili, slaninu majú.

V každom dvore vytancovali mládenci ženy i dievčatá, za čo dostali do košíka šišky, koláče, klobásy, údenú slaninu, alebo vajíčka. Výslužka sa potom rozdelila medzi muzikantov, alebo pri spoločnom posedení. V utorok pred polnocou končila zábava. Dievčatá z nej odišli trochu skôr, inak by sa im všetci posmievali, že sú „škaredé stredy“. O polnoci priniesli mládenci do prostred sály snop slamy, aby sa mali dievky kde vyspať, bolo to na posmech, keby niektorá ostala aj po polnoci.

Slanina na štyri prsty

Zimné obdobie bolo aj časom zabíjačiek. Gazdovia v Dúbravke zvyčajne chovali po dve ošípané. Jednu zabili pred Vianocami a druhú na fašiangy pred Veľkou nocou, aby mali na veľké sviatky aj čerstvé mäso. Tí, ktorí mali ošípaných viacej zvyšné predali mäsiarovi, niečo peňazí mali na prilepšenie a za ostatné si na jar kúpili v susedných obciach malé prasiatka na ďalší chov. Prasiatá pri zabíjaní museli mať aspoň 150-200 kíl. Sviňa bola vtedy dobrá a vhodná na zabíjanie, keď mala slaninu na chrbte hrubú na štyri prsty.

Gazdovia robili zabíjačky sami, prípadne im pomohol na revanš niekto z rodiny. Boli však aj takí, čo si na pomoc volali mäsiara. Zabíjačka začínala vždy skoro ráno.

Keď bolo prasa na dvore, skočili k nemu dvaja chlapi, jeden jej trhol zadnú, druhý prednú pravú nohu a keď zviera padlo, prikľakol a znehybnil jej kolenom ľavú nohu a pichol ju dlhým úzkym nožom rovno do srdca. Vtedy k nim priskočila gazdiná a do misy chytala striekajúcu krv. Krv pečená na masi a nadrobno pokrájanej cibuli spolu so štamprlíkom bola prvým posilnením aktérov zabíjačky. Dôležité bolo, aby sa krv v mise nezrazila, museli ju až do vychladnutia stále miešať.

Zabitú sviňu preniesli do veľkého dreveného koryta, obarili ju horúcou vodou, odspodu popretáhovali reťazou, aby z nej odstránili štetiny a zvyšok štetín potom zoškrabali na to určenými plechovými zvoncami. Zviera potom zavesili na „rémy“, čiže kovovú konštrukciu s hákmi, kde telo viselo dolu hlavou. Tam ho muži „rozobrali“. Gazdiná potom na slanine upiekla na cibuľke kúsok pečene pokrájanej nadrobno, aby si prítomní na obed zajedli. Mäsové odrezky, najmä z podbrušiny dali piecť s cesnakom a rascou a keď bolo mäso takmer mäkké, poliali ho trochu mlieka, z čoho ostalo pekne červené a rozvoňalo celý dom. Z ďalších mastnejších odrezkov sa varila zabíjačková kapusta.

Na zabíjačke sa v Dúbravke robili „jelítka“, čo boli vlastne krvavničky z vareného pomletého mäsa, koží, krvi, pokrájaného pečiva a „špecií“, čiže korenín. Ryžové jaterničky sa kedysi v Dúbravke nerobili. Ďalej to bola tlačienka, na ktorú použili prasací žalúdok a močový mechúr, „podbradek“ - varený lalok s cesnakom a červenou paprikou. Ovar bola vlastne zabíjačková polievka, čiže najprv v kotli varená hlava, ľadvinky, kože – suroviny, ktoré sa potom použili do „jelítok“ a tlačienky.

Nakoniec sa v ovare obvarili aj „jelítka“, 2-3 z nich sa do „ovaru“ roztrhali, aby bola polievka hustejšia. Čerstvé mäso a uvarené „jelítka“ rozložili v chladnej komore na papiere, aby sa mäso nezaparilo. Z paprčiek, kolienok a chvosta sa v nasledujúcich dňoch varila huspenina.

Navečer okolo štvrtej, piatej už bolo po zabíjačke. Prítomní sa hostili voňavým mäsom a zabíjačkovou kapustou, gazdiná s gazdom ešte krájali slaninu, ktorú budú buď v noci, alebo na druhý deň vyprážať a deti roznášali výslužku. „Za cestu“ dostali od obdarovaných 30-50 halierov.

Spracované podľa publikácie Mamkina Dúbravka (kniha autoriek - Kataríny Jakubčíkovej a Kataríny Petkaničovej)

V Dúbravke malo fašiangové ochotníctvo dlhú tradíciu

Hra parodovala pohreb basy

Text: Ľubo Navrátil

Keď najveselšie obdobie roka, fašiangy, strieda 40-dňový pôst, končia sa všetky zábavy a svet sa vracia opäť na rok do starých koľají. Na poslednej fašiangovej zábave sa preto predvádza symbolické pochovávanie basy.

Pochovávanie basy je ľudová hra parodizujúca skutočný pohreb. Jej základným motívom je zákaz zábav počas nasledujúceho pôstu. Ide o výrazné komické stvárnenie kde hlavnými kostýmovanými postavami sú postavy kňaza, rektora a smútiacich „pozostalých“.

Kňaz paroduje obrad rozlúčky, aká býva pri cirkevnom obrade, ohlasuje koniec zábavy a lúči sa s basou, ktorú za náreku prítomných vynášajú von.

Samozrejme, oznámenie o smrti, pohrebný sprievod i čítanie testamentu sú sprevádzané výkrikmi a kvílením plačiek. Texty však nie sú dané, vytvárajú si ich herci sami, väčšinou ide o improvizáciu.

Nebude čardáš, brejk, rap ani hip-hop

V Dúbravke malo fašiangové ochotníctvo dlhú tradíciu, takže Dúbravčanom nerobilo problém napísať si vlastné texty, ktoré boli na počudovanie veľmi moderné a aktuálne. Z úst farára (Jožko Vilém) sme sa v minulosti dozvedeli, že symbolická basa bola celý rok nacenganá, že chľastala vodku a rum, hrala hazardné hry a vôbec, páchala všetky hriechy, z ktorých sa radno vyspovedať. Rozhrešenie udeľoval hrobár Ján Masarovich lopatou, zrejme úderom po krížoch.

Čítanie z knihy múdrostí, neprístojností a erotických skutočností zase národu oznámilo, že v pekle basu naučia móresu, že nebude čardáš, brejk, rap ani hip-hop, že pokoj si bude musieť dať aj s automatmi, že na Ulici Pod záhradami bude musieť zrušiť zákaz zastavenia a že ju nebudú pochovávať v Nemecku medzi emigrantov, lebo by ešte iste rada žila, trebárs v siedmom nebi Vila Rozborila.

Príbehy sú často popretkávané humornými príbehmi a vlastnosťami obyvateľov danej dediny. Aj v múzeu odznelo niekoľko dobromyseľných slovných šťuchancov na adresu prítomných.

Koniec fašiangu a škaredá streda

Keď je basa pochovaná, môže začať pôst. Obdobie veľkonočného pôstu začína dňom, ktorý poznáme pod názvom Popolcová alebo Škaredá streda. Je to pohyblivý sviatok, jeho dátum sa ráta podľa lunárneho kalendára a pripadá na 40. deň pred Veľkou nocou. Toho roku pripadá Popolcová streda na 2. marca.

Slávenie Popolcovej stredy bolo zavedené v 7. storočí a tento deň sa stal dňom pokánia a pôstu. Pôst mal pomôcť človeku nájsť cestu k duchovným hodnotám.

„Veriaci si na prijatie sviatosti v tento deň obliekali v zmysle prvokresťanských tradícií kajúci odev a posýpali sa popolom. Zvyk posýpať sa popolom pretrval dodnes, avšak už len symbolicky, keď kňaz urobí popolom krížik na čelá veriacich. Odev bol ladený do smútočných farieb. Najčastejším jedlom Popolcovej stredy bola kyslá mliečna polievka. Veľkonočný pôst sa končí Veľkým piatkom,“ hovorí etnologička Michaela Škodová a dodáva, že korene fašiangových zvykoslovných útvarov siahajú až do dávnej minulosti slovanských pohanských predkov.

Mám rada výzvy a ZŠ Nejedlého bola jednou z nich

Práca sa nekončí zvončením

Zhovárala sa: Danka Šoporová

„Keď ma kompetentní oslovili zastávať túto funkciu, menila som prácu a premýšľala, čo ďalej. O problémoch základnej školy ako takej som počula a vnímala ju ako veľkú výzvu. Vedela som, že jej ďalší chod sa nezaobíde bez veľkých zásahov. A tak som do toho šla,“ priznáva s odstupom času PaedDr. Miroslava Komorníková, dnes riaditeľka Základnej školy Nejedlého. Po jej nástupe do funkcie prešla škola výraznou premenou. A to nielen vizuálnou. Rozsiahlej opravy sa dočkali kuchynské priestory, neskôr sa pridala i rekonštrukcia a úprava priestorov pre imobilných či inštalácia kamerového systému na škole. S riaditeľkou sme sa porozprávali aj o problémoch, pred ktorými nemožno podľa nej zatvárať oči, ale popasovať sa s nimi hneď v zárodku. Aj preto zriadila po nástupe do funkcie riaditeľky podporný tím. Tvoria ho kvalifikovaní odborníci - asistenti, sociálny a špeciálny pedagóg, psychológ, ktorí už na prvý pohľad pôsobia vlúdne a priateľsky.

Spomínate tím. Máte priestor pre nábor nových pedagógov? Možno tento článok čítajú i potenciálni záujemcovia. Aké kritéria by mali spĺňať?

Určite sú to kritéria v zmysle platnej legislatívy. Musia disponovať potrebným vzdelaním a kvalifikáciou, koniec koncov presne tak, ako všade inde na školách. Osobne uvítam záujem napredovať, motiváciu, kreativitu a schopnosť byť tímovým hráčom. Pri pohovore si vyberám učiteľov, ktorí sú zapálení pre školstvo a zapadnú tak do nášho tímu.

Netajíte, že s vaším nástupom na pozíciu riaditeľky ste urobili i personálne zmeny...

Presne tak. V niektorých prípadoch to bolo nevyhnutné, i keď v škole boli samozrejme aj pred mojím nástupom viacerí kvalitní ľudia. Dnes už môžem povedať, že náš pracovný kolektív je zohratý, ustálený, ochotný podieľať sa na neustálom napredovaní Základnej školy Nejedlého, čoho dôkazom sú i mnohé projekty, ktorých sme sa zúčastnili, a z veľkej časti aj uspeli.

O akých je konkrétne reč?

Ako jedna zo 144 škôl na Slovensku sme získali grant z Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu s projektom Modernejšia škola. Vďaka tomu naša základná škola obnovila a skrášila svoj interiér, chodby aj oddychové časti. Tú sme vytvorili aj z knižnice, kde vznikol priestor pre posedenie a relax s dobrou knižkou. Do tried sme zakúpili nové, modernejšie lavice atypického tvaru, ktoré dávajú žiakom väčšiu samostatnosť pri učení a v niektorých triedach sme vytvorili menšie oddychové zóny. Rovnako sme doplnili kvety, zeleň či hry pre deti. Nedá mi nespomenúť náučné polepy, ktoré sme umiestnili v oddychových zónach, ale aj v ostatných priestoroch školy. Sú na nich zobrazené vzorce, nepravidelné slovesá, násobilka a podobne. Nová je i prírodovedná učebňa, a to s cieľom priblížiť našim žiakom biológiu, chémiu, fyziku. Nechýba v nej laboratórne sklo, chemikálie vhodné pre základnú školu, modely rastlín, živočíchov, ale ani

model kostry človeka. Deti tak môžu v bezpečnom a kontrolovanom prostredí vykonávať pokusy, merať, vážiť, pozorovať pod mikroskopmi, zohrievať, miešať či chladiť. Okrem žiakov druhého stupňa nová učebňa slúži aj mladším žiakom, ktorí ju môžu využívať na hodinách prvouky či prírodovedy.

Slovensko sa ešte stále zmieta v pandémie. V rámci mestskej časti ste boli jednou z prvých vzdelávacích inštitúcií, ktoré plynule nabehli na dištančnú formu vzdelávania.

Bola som veľmi rada, že vzniknutej situácii sme sa prispôbili veľmi rýchlo. Naši učitelia bez rozdielu veku začali používať Microsoft Teams, kde v danom čase zabezpečovali, v rámci svojich najlepších možností, žiakom potrebnú výučbu. Aj koncom minulého roka sme museli flexibilne reagovať, ak dieťaťu vyšiel pozitívny test na Covid-19 a celá trieda ostávala zo dňa na deň v karanténe. Vždy sa to dialo plynule, aby edukačný proces dieťaťa nebol narušený, hoci prezenčná výučba je nenahraditeľná, to mi dáte zrejme za pravdu. Akonáhle mali deti technický problém, poskytli sme im aj počítače. Musím si zaklopať, že napriek často meniacim sa pandemickým opatreniam, sme i túto výzvu ustáli.

To bezpochyby. No čo bolo pre vás, počas tých dvoch rokov na pozícii riaditeľky najťažšie?

Nastúpila som pracovať do mimoriadne náročného prostredia, kde bol problém s dodržiavaním pravidiel - ale aj s ich nastavením (smiech). Postupne sa nám darí budovať tím veľmi schopných a šikovných ľudí, ktorí mi pomohli zmeniť obraz školy v očiach mnohých rodičov. Ich reakcie ma dojímajú. Nesmierne dôležité bolo postupnými krokmi docieľiť, aby sa „klíma“ Základnej školy Nejedlého zmenila a stala sa príjemnejším prostredím nielen pre žiakov a učiteľov, ale v neposlednom rade i rodičov. Veď viete, ako sa hovorí: Keď je spokojné dieťa, spokojní sú i rodičia. Chceme vybudovať prostredie, kde deti radi trávia čas. A to sa mi, dúfam, darí, i keď, samozrejme, nikdy nevyhoviete všetkým.

Niet pochýb, že vaša práca je najmä po psychickej stránke náročná. Dokázate vôbec vypnúť?

Nedokážem vypnúť úplne, čo mi ale neprekáža, keďže touto prácou žijem. Naplňa ma, preto je prirodzené, že pre mňa nekončí posledným zvonením v škole. Skôr by som vedela povedať, čo ma dobíja. Je to príroda, šport, ideálne v exteriéri, a celkovo pobyt na čerstvom vzduchu. Bicykel, turistika, prechádzky, toho nebýva nikdy dost. (úsmev)

Ako sa pripravujete na nábor prváčikov?

Ak si odmyslím pandémiu, mávame tradične Deň otvorených dverí. Doposiaľ to bolo vždy (a som presvedčená, že aj pred mojím nástupom) ponímané ako malá slávnosť. Dieťa prišlo spolu s rodičmi, zahrlo sa, vyskúšalo si interaktívnu tabuľu, za zápis dostalo odmenu i diplom. Radosť z pekného dňa bola obojstranná. V posledných dvoch rokoch sme sa museli spoľahnúť na online prezentáciu, pribudla nám administratíva, chýbal nám osobný kontakt s našimi budúcimi žiakmi, čo nie je nikdy ideálne, ale nič sa nedá robiť. Nariadenia je potrebné dodržiavať.

A na záver, možno i slová adresované rodičom budúcich prváčikov. Prečo si pre novú etapu svojho dieťaťa vybrať vašu školu?

Snažíme sa o to, aby k nám deti chodili šťastné, rady a odchádzali spokojné. Chceme im dať praktické vedomosti i zručnosti, pripraviť ich do ďalšieho života a poskytnúť im ten najlepší

priestor pre sebarozvoj. Nad rámec učebných osnov pracujeme aj na nadstavbových projektoch, zveľaďujeme náš školský priestor a neustále premýšľame nad alternatívami, ktoré ešte viac skvalitnia ich vzdelávanie. Zapojili sme sa do programu Erasmus, čiže programu Európskej únie v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, mládeže a športu. Zatiaľ v spolupráci so štyrmi krajinami, no ich zoznam je možné postupne dopĺňať. Tento výmenný, celosvetovo vyhľadávaný program sa týka ako žiakov, tak i našich pedagógov. V spolupráci s neziskovou organizáciou LEAF sa vzdelávame i v projekte - Premena školy zvnútra - s cieľom deti vzdelávať a vychovávať ešte kvalitnejšie a modernejšie. Osobne totiž považujem výmenu skúseností, inšpirovanie i vzdelávanie za veľký prínos. Ten rovnako vo veľkej miere prispieva k vzdelanostnému a duševnému rozvoju všetkých, ktorí našu školu navštevujú, pracujú v nej, a majú úprimný záujem na jej napredovaní.

Citát:

Keď je spokojné dieťa, spokojní sú i rodičia. Chcem vybudovať prostredie, kde deti radi trávia čas. A to sa mi, dúfam, darí.

Tipy z dúbavskej knižnice

Životy, ktoré sú najlepšimi príbehmi

Biografií a autobiografií je v literatúre veľa, je však umením šikovného spisovateľa zmeniť životopisné fakty na pútavé rozprávanie, ktoré nám priblíži skutočného človeka. V Miestnej knižnici Dúbravka sme vybrali tri tituly, ktoré sú podľa nás skvelým čítaním o živote ľudí, ktorých už poznáte a predsa chcete spoznať bližšie.

MÁ CESTA ZA ŠTESTÍM - Karel Gott

Jeho hlas, energia a zjav nám azda všetkým chýba. Legenda česko-slovenskej a neskôr českej hudby sa rozhodla ešte na sklonku svojej hviezdnej kariéry zrekapitulovať, čo ho v živote postretlo a aké to bolo desaťročia spievať do každého rádia v našich domácnostiach. Kniha je doplnená o skoro dve tisícky fotografií a úprimné spovede speváka o jeho rodine, manželstve či deťoch a najmä - celej životnej púti.

SOM BAŤA, DOKÁŽEM TO! - Jozef Banáš

Aký bol príbeh najúspešnejšieho česko-slovenského a jedného z najúspešnejších svetových podnikateľov – Tomáša Baťu? Keď mu na základnej škole učiteľ ponúkol namiesto nedostatočnej dostatočnú, ak zrealni slohovú prácu s témou Môj sen, Tomáš odmietol: „Vy si nechajte svoju dostatočnú a ja si nechám svoj sen.“ Vyjadril ho jedinou vetou: „Raz budem obúvať celý svet.“

TESLA - Richard Gunderman

Vedec, inžinier, otec modernej elektriny. Génus, ktorý mal počas života zaregistrovaných vyše 700 patentov. Krásny ilustrovaný životopis Nikolu Teslu prechádza jeho prvými pokusmi, neúspechmi i slávnymi „heurékami“. Ak vás zaujíma, aký bol život vynálezmi azda najplodnejšieho vedca, táto inšpirujúca kniha vám prinesie úplne iný pohľad na jeho fascinujúcu cestu do histórie ľudstva.

Veronika Frtúsová

Nájdeme ich aj v blízkosti Dúbravky. Dokážete ich však rozoznať?

Nepriateľom pre srnčiu zver sú psy a autá

Text: Danka Šoporová

Jeleň lesný, Srnec obyčajný, Daniel škrvnitý či Muflón obyčajný. Aj to je štvorica zvierat, na ktoré môžete natrafiť počas potuliek prírodou v blízkosti našej mestskej časti.

Kým v decembrovom čísle Dúbravských novín sme sa členmi PS Devínska Kobyla porozprávali na tému diviakov a líšok, ktoré čoraz častejšie vídať aj v blízkosti bytoviek, prezradili nám i ďalšiu zaujímavú vec. Pri nahlasovaní mŕtvej či videnej zveri údajne mnohým ľuďom robí problém správne ju identifikovať. Na prvý pohľad sú si síce nasledujúce zvieratá podobné, o tom niet pochýb, no v skutočnosti vykazujú hneď niekoľko odlišností. Aký je medzi nimi rozdiel?

Srnec lesný

Srnec je najmenším európskym predstaviteľom čeľade jeleňovitých a patrí medzi najpočetnejších zástupcov veľkej raticovej zveri na Slovensku. Má veľmi útlú, gracilnú stavbu tela, štíhle vysoké nohy a štíhly krk. Dosahuje hmotnosť 12 až 30 kg. Nájdeme ho vo všetkých typoch lesov (do 1400 m n. m.), v tých dúbravských nevynímajúc.

Veľmi rád však vychádza do polí a lúk. V lete žije a pohybuje sa skôr individuálne (prípadne v dvoj či trojici), koncom jesene a v zimnom období sa spája do veľkých čried. Samce majú malé parohy a tie každý rok menia. Prichádzajú o ne medzi desiatym a jedenástym mesiacom v roku, nové im narastú na jar, v rozmedzí tretieho a štvrtého mesiaca. Pokryté sú vrstvou – lykom, ktorá vyživuje paroh pri vývoji a raste. Po dokončení vývoja parožkov sa srnec zbaví odumretého lyka otieraním či otĺkaním o slabé kmene stromov alebo drevín. Ako sa ďalej uvádza v dostupnej literatúre, srnčie parohy vedia byť jednoducho zahrotené, ale takisto mať 4 až 6 výsad. Môže ísť o špičiak, vidliak, šestorák, parochniar, výnimočne osmorák (štyri výsady na jednom paročku), občas sa vyskytne i raritný srnec s nepravidelne deformovaným a členitým parožím. Parohy má iba samčia zver. Srnce presrstujú dva razy ročne. Letné zafarbenie je tehlovočervené, zimné zas sivé, respektíve sivohnedé.

Zaujímavosti o srncoch

- Srncovi chýba predočná žľaza, ktorú ostatné jeleňovité druhy zvierat používajú na značkovanie. Samec si svoje teritórium značkuje výlučkami pachových žliaz na čele, päťach a medzi raticami.
- Srnce sú v potrave skutočne prierberčivé. Vyhľadávajú vysoko výživné rastliny a výhonky, aby na minimum znížili príjem nepotrebného, ťažko stráviteľného balastu.
- Samica rodí dve (1 až 3) mláďatá, ktoré ihneď nenasledujú matku, no približne dva týždne ostávajú odložené v poraste.
- Samica mláďatá dojčí 6-7 mesiacov, od tretieho mesiaca života mláďatá prijímajú aj rastlinnú potravu. Pohlavne dospievajú v druhom roku života.
- Najväčším nepriateľom pre srnčiu zver sú túlavé psy a autá na cestách. Srnčatá narodené v máji až júni sa veľakrát stávajú obeťami kosačiek.

Daniel škvorný

Zaraďujeme ho rovnako medzi srstnatú, raticovú zver, do podčelade jeleňovité. Samce pri dĺžke tela do 150 cm dosahujú hmotnosť v priemere 60 – 100 kg. Samice, ktoré sú menšie, majú maximálnu dĺžku tela 130 cm a ich hmotnosť sa pohybuje v rozpätí 30 – 60 kg. Parožie dospelých samcov vytvára typické lopaty. Jeho vývoj začína v máji, rok po narodení, čiže v druhom roku života.

Mladému danielovi prvé parožie rastie približne do konca augusta. Nebýva rozvetvené a pripomína skôr ihlice, preto takémuto danielovi hovoríme ihličiak. Prvé parožie daniel zhadzuje v apríli. Staršie daniela zhadzujú parožie podobne, to znamená spravidla do konca apríla, nové parožie získavajú potom v auguste. Sfarbenie je mimochodom jedným z charakteristických znakov daniela. V letnej srsti máva červenohnedú farbu s výraznými, svetlými škvrnami, spodná strana krku, brucho i vnútorná strana končatín bývajú svetlé. Chvost je z hornej strany čierny, čo umožňuje bezpečne rozoznať dančiu zver aj na väčšiu vzdialenosť, pokiaľ k nám stojí „chrptom“.

Na zimu sa daniel presršťuje do sivohnedého kabáta, škvrny sú ale takmer nebadateľné.

Zaujímavosti o danieloch

- Danielia zver žije v čriedach. Na ich čele stojí skúsené vedúce zviera.
- V čase vrhu mláďat sa jednotlivé kusy osamostatňujú a ostávajú so svojimi mláďatami niekoľko týždňov, kým sa vrátia späť k svojej skupine.

- Zvláštnosťou daniela sú tzv. "kozie skoky", ktoré zvykne predvádzať pri zneistení. Ide o opakované vyskakovanie do výšky a dopadanie na všetky štyri nohy.
- Zo všetkých jeleňovitých druhov zvierat majú najlepší zrak.
- Pri danieloch sporadicky dôjde k raritnému sfarbeniu, keď je jedinec čisto biely, hovoríme tomu albinizmus, alebo, presne naopak, úplne čierny – vtedy sa jedná o melanizmus.

Muflón obyčajný

Muflón lesný je jediný, voľne žijúci druh rodu ovca v európskej prírode. Ide o najmenšieho zástupcu divokých oviec a považuje sa za predchodcu domácich oviec. V našich končinách sa muflón po prvý raz aklimatizoval v roku 1868 v Jelenci, v okrese Nitra. Má mohutné točité zaguľatené duté rohy s hmotnosťou do päť kilogramov. On sám pritom váži 30 – 50 kg, muflónica máva spravidla o dve desiatky kilogramov menej. Mladému muflónovi sa rohy začínajú vyvíjať už po dvoch mesiacoch od narodenia.

Ročný muflón má zhruba 25 -30 cm tuľajky, ktoré intenzívnejšie rastú v druhom roku života. Pri 8 ročných jedincoch sú už prírastky rohoviny minimálne. Na rohoch bývajú ročné prírastky oddelené hlbokými priečnymi vrubmi, okrem nich sú rohy zvlnené aj jemnejším vrúbkovaním. Podľa hlbokých vrubov možno zistiť vek muflóna. Výnimočne majú malé rožky aj muflónice, no zvyčajne sú bezrohé. Muflón býva v lete hrdzavo hnedý, na spodnej strane krku má však čiernu hrivu a na bokoch tela bielu škrvnu. Masku na tvárovej časti sa s vekom muflóna mení, konkrétne zväčšuje. V zime má tmavohnedé sfarbenie. Muflónice sú v lete žltohnedé a v zime hrdzavo sivé. Ušnice muflónov sú krátke.

Zaujímavosti o muflónoch

- Muflóny sú, čo sa týka stravy, viac než skromné. V tomto období im postačí aj suchá tráva.
- Ide o otužilé zvieratá odolné proti mrazu, no neznášajú vysoký sneh.
- Črieda je pri pohybe v lese veľmi hlučná. Pri spozorovaní nebezpečenstva sa ozývajú varovným hvízdáním.
- Muflónice zvolávajú mláďatá (obvykle porodí jedno, len zriedkakedy dve mláďatá) bľačaním. Od jari až do jesene sú čriedy oddelené podľa pohlavia, k čriede muflónic a muflónčat sa pridávajú iba mladé muflóny. Až neskôr sa k čriedam pridávajú aj staršie, choré muflóny. Čriedu vedie vedúca muflónica, muflóny idú vždy až na konci.
- Pri pasení na miestach, kde sa pasú ovce, sa často nakazia vnútornými parazitmi, najmä motolicou. Veľké straty, hlavne na starých muflónoch, spôsobuje i vysoká a nepretržitá snehová pokrývka.

Jeleň lesný

Jeleň lesný patrí medzi najväčších zástupcov svojej čeľade. U nás sa vyskytujú dva poddruhy, a to jeleň lesný stredoeurópsky a jeleň lesný karpatský. Netreba zabúdať ani na jeleňa sika. Ide o nepôvodný druh, ktorý sa začal chovať na prelome 19. a 20. storočia v Českej republike. Pôvodom pochádza z Japonska, Mandžuska, Vietnamu, Kórei a východného Ruska. Dospelé jedince sa vo všeobecnosti líšia veľkosťou, farbou srsti, tvarom aj hmotnosťou parožia, no väčšina miestnych populácií je natoľko skrížená, že zaradenie do konkrétneho poddruhu býva zložitá. Samce dorastajú až do výšky 175 – 230 cm, ich váha sa pohybuje medzi 160 – 240 kg. Samice sú podstatne menšie a s výškou približne 160 – 210 cm, dosahujú hmotnosť medzi 120 – 170 kg.

Najtypickejším znakom pre samcov sú parohy, ktoré každý rok - zvyčajne na konci zimy, zhadzujú. Nové im dorastajú až na jar. Parohy sú tvorené z kosti, ktorá môže denne vyrásť v priemere o 2,5 cm. Cez leto máva jelenia srst' hnedú farbu s červeným nádychom, u samcov je zväčša viditeľná menšia srst' na krku. Pre mláďatá sú charakteristické biele škvrny, no pomerne často sa stáva, že niekoľko bielych škvŕn vidno na srsti mladých jeleňov aj v druhom roku ich života. Samce jeleňa lesného počas ruje prezrádza ich hlasné trúbenie, pri ktorom sa snažia upútať pozornosť samíc. Tento jav najčastejšie počuť pri svitaní alebo súmraku, keď sú jelene najaktívnejšie. Trúbenie jelene používajú aj pri súbojoch medzi sebou, čím sa snažia pomocou parohov vyhnúť konkurenta z blízkosti samíc.

Zaujímavosti o jeleňoch

- Pri pokuse o napadnutie sa samci oháňajú svojimi parohmi a snažia sa tak predátora zstrašiť, samice sa obvykle spoliehajú na vlastnú ostrážitosť. Pri pastve na otvorenej ploche niekoľko z nich dohliada na bezpečnosť stáda. V prípade ohrozenia vydajú poplašný signál a celé stádo sa stiahne späť do lesného porastu.

- Samce sa okrem obdobia ruje zdržiavajú väčšinou samostatne, samice zas v skupinách, ktoré môžu pozostávať až z päť desiatok jedincov.

- Rýchlosť, akou utekajú, sa odhaduje na 40 km/h, krátkodobu 78 km/h.

- Samice pohlavne dospievajú v druhom roku života a gravidita u nich trvá 240 až 262 dní. Rodia 1, vzácné aj 2 mláďatá, vážiace približne 15 kg. Po narodení ležia skryté v trávnom poraste. Po dvoch týždňoch sú mláďatá schopné pripojiť sa k stádu, pričom na matke ostávajú závislé prvé 3 mesiace života.

- Vo voľnej prírode sa jeleň lesný dožíva priemerne 10 až 13 rokov, v zajatí to môže byť aj viac ako 20 rokov.

Do akcie sa zapojilo 45 poľovníkov

Na Kobyle lovíli diviakov

Počas kolektívnej poľovačky ubudlo na Devínskej Kobyle 19 diviakov. Poľovníci vyzvali ľudí, aby na deň obmedzili pohyb v lese, akciou reagovali na premnožený stav diviakov.

Pár dní pred samotnou akciou poľovníci zverejnili výstrahu, pribudli dôležité upozornenia. V stredu 12. januára prebehne na Devínskej Kobyle kolektívna poľovačka. Pripravila ju Poľovnícka spoločnosť Devínska Kobyla, ktorá je užívateľom poľovného revíru Devínska Kobyla. Akciu ohlásili aj na Okresnom úrade Bratislava. Zapojilo sa do nej 45 poľovníkov a aj psovodov, jej výsledkom bol odlov 19 diviakov.

Kolektívna poľovačka je podľa slov predsedu Poľovníckej spoločnosti Jána Martinoviča spôsob aktívneho zasiahnutia do stavu populácie diviakov. Jej cieľom bolo tiež eliminovanie pohybu diviacej zveri v intraviláne dotknutých mestských častí či zamedzenie šírenia afrického moru ošípaných.

Termín poľovačky poľovníci zámerne stanovili na pracovný deň, keď býva pohyb ľudí v lesoch nižší. Ľudí vyzvali, aby počas akcie obmedzili pohyb na území Devínskej Kobyle, správali sa v lese zodpovedne, používali len označené turistické chodníky a pri stretnutí s poľovníkmi sa riadili ich bezpečnostnými pokynmi.

(lum)

STRETNUTIE SO ZVEROU – ČO ROBIŤ?

- Pri stretnutí s diviakom alebo diviakmi treba zachovať pokoj a ísť preč pomaly preč.
- Vydávať pri výlete zvuk, aby zver o vás vedela skôr, ako vy o nej.
- Nechodiť mimo vyznačených turistických chodníkov.
- Nenechať svojich psov voľne pobeť po lese.
- Pri stretnutí s líškou je nebezpečný skôr trus a sliny.
- Neprikrmovať mačky na sídlisku.
- Nenechávať vonku prístupné potraviny.
- V záhrade nevysýpať a nenechávať voľne hnijúce jabĺčka, kompost...

Najlepšou reklamou je, keď sa šperky nosia

Do šperku pretavila aj kvapky vody

Zhovárala sa: Lucia Marcinátová

Roky žije a tvorí v Dúbravke. Nedávno si otvorila vlastný ateliér v centre mesta a už dlhší čas tvorí šperky pod vlastnou značkou Kaaty Jewelry. Rozprávali sme sa s umeleckou šperkárkou Katarínou Kuliffayovou. Lockdown ju inšpiroval aj k vytvoreniu vlastného „Arabelinho prsteňa.“

Ako ste sa dostali k šperkom? Ako sa zrodila láska k tomuto remeslu i umeniu zároveň?

Prvú by som spomenula lásku. K láske k umeniu, k tomu peknému a podstatnému, ma priviedli moji rodičia. Myslím, že základ je v detstve a v rodine. Tá môže dať zárodok niečoho, čo má potenciál sa v budúcnosti rozvinúť. Môj otec sa venoval fotografii, ako deti nás brával do galérií a doma nás priučil tvoreniu fotografií. Mal tmavú komoru a so sestrou sme vyvolávali fotky. Na základnej škole som od otca dostala prvý fotoaparát a veľa som fotila. To bol taký prvotný kontakt s umením, potom neskôr to pokračovalo na základnej umeleckej škole, kam ma prihlásila moja mama na výtvarný odbor. Naučila som sa rôzne techniky, spoznala rozmanité štýly. Vždy ma bavilo vyjadrovať sa prostredníctvom tvorby. Najväčším úspechom na ZUŠ-ke bola výhra v medzinárodnej súťaži s témou olympijských hier v Barcelone, ktoré sa konali v roku 1992. Pani učiteľka tam prihlásila môj výkres a moja maľba vyhrala ako najlepšia detská práca vo vtedajšom Československu.

Potom ste pokračovali v štúdiu na základnej umeleckej škole?

Áno, pokračovala som až do 9. ročníka a vďaka ZUŠ-ke som sa mohla prihlásiť aj do odbornej školy na odbor zlatník-klenotník, kde prebiehali aj talentové skúšky.

To bola stredná škola. Kde?

Stredná škola v Dubnici nad Váhom, odtiaľ pochádzam. Štúdium trvalo päť rokov, tri roky výučný list v Dubnici a potom nadstavbové štúdium s maturitou v Nitre. Skvelé na tom bolo to, že sa striedala prax a vyučovanie, dva týždne škola a týždeň prax, čo ma bavilo. Škola samozrejme niečo naučí, no život to rozvinie. Po skončení školy som odišla do zahraničia, žila som v Nemecku, kde tam ma volali Katy, pretože Katarína bolo príliš dlhé.

Aha. Tak tam sú zárodoky mena vašej šperkárskej značky Kaaty Jewelry?

Možno to vyznie ako klišé, no opäť spomeniem detstvo. Už ako dieťa som túžila mať vlastnú šperkársku či umeleckú tvorivú značku. Vzniklo to vďaka intuícii a srdcu, ktoré vás ťahá k tomu, čo chcete a k tomu, čo túžite robiť. Kaaty - ako moja značka a tvorba, sa vyvíjala postupne. Keďže som spočiatku nemala žiadne náradie na zlatnícku výrobu, najskôr som vyrábala šperky z korálok. Ale pri tejto tvorbe som nezostala dlho, nebolo to pre mňa dostatočne autentické. Uvažovala som, aký materiál je výnimočný a zároveň neokukaný. V rámci vlastnej tvorby som chcela docieľiť jedinečnosť a odlíšiť sa od ostatných tvorcov šperkov. Moja intuícia ma priviedla k prírodnej perleti. Prešla som rôznym spracovaním tohto materiálu. Skombinovala som ho s chirurgickou oceľou, a to aj preto, aby náušničky mohli nosiť alergici na bižutériu či striebro. Jedinečnosť som docielila aj pravým plátkovým zlatom a plátkovým hliníkom. Autorské šperky z perlete sú mojou srdcovkou. Venovala som sa tiež tvorbe elegantných, nitkových náušnic, učarovala mi práca s farebnými nitkami. Vznikli pri nej elegantné, ale aj dizajné-

ske kúsky, ktoré robia radosť mnohým mojim klientkam. Keďže som mama dvoch detí, materstvo mi ukázalo, že my ženy prestávame nosiť doma akékoľvek šperky. Deti sa ťahajú za našimi obľúbenými šperkami, dlhými náušnicami, retiazkami. To ma inšpirovalo k výrobe šperku náušnic na denné nosenie, nositeľnými pri deťoch (úsmev). A tak sa zrodili minimalistické perletky Kaaty. Neskôr som k náušničkám doplnila obľúbené medailóniky na retiazke. Prostredníctvom tvorby bižutérie som sa dopracovala k tvorbe šperkov zo zlata a striebra, ktoré som odjakživa chcela vyrábať. Veľké ďakujem patrí hlavne môjmu manželovi za jeho trpezlivosť a podporu.

Kedy ste založili samotnú značku?

Značka Kaaty Jewelry vznikla v roku 2016, keď už bol syn väčší a mohla som sa viac venovať tvorbe. Kaaty je jednoduché a aj ľahko zapamätateľné, navyše je to taká osobná značka. Základom je vymyslieť značku, ktorú nikto nemá. Pri výrobe šperkov, používaní striebra a zlata je podstatný tiež výučný list. Som registrovaná na puncovom úrade.

Spomínate drahé kovy. V akej podobe sa nakupujú?

Kupujem polotovary a dávam im život, mením ich, a to ma baví. Kupujem drôtky, uzávery zvlášť, polotovary dotváram podľa požadovaných hrúbok, dĺžok. Nedávno som si zriadila maličký ateliér v meste. To mi dodáva aj slobodu pri tvorení, pretože keď som pracovala doma, pri deťoch, necítila som sa komfortne. Hlavne po tom, ako som si zadovážila stroje. Chcela by som však povzbudiť mamičky, ktoré sa venujú tvorbe, umeniu, nech počkajú, ten pravý čas pre ne a ich tvorbu príde.

Bol lockdown pre vás aj užitočný, napríklad viac času pre tvorbu, prácu, prípadne bol aj inšpiratívny?

Prvý rok pandémie, keď som bola najmä doma s deťmi, som sa venovala vizuálu značky Kaaty, viac sa ponorila do samotnej značky a spravila rebranding. Predtým som nemala čas venovať sa vizuálu, webu, prišlo k rozvoju značky a myslím, že to bolo dobré. Klientky a zákazníci pochvaľujú logo i jeho zmenu.

Pracujete pod vašou značkou sama, alebo máte spolupracovníkov?

Spolupracujem so zlatníkmi, neovládam totiž sama všetky techniky. Mám napríklad rytcov, sadzača na kamene... Na konkrétnych šperkoch už ale pracujem prevažne ja.

Vaše šperky môžu Dúbravčania poznať napríklad z predaja v kaviarni Just Lovely či z trhov. Kde sa dajú vidieť a spoznať vaše práce?

Spolupracujem s viacerými obchodíkmi, jeden je v centre mesta, volá sa v Priestore, druhý s menom Oné dizajn sídli v Trenčíne. V minulosti som spolupracovala s viacerými priestormi, no pre koronu sa veľa obchodíkov zrušilo. Mám i vlastný web a ten sa snažím zdokonaľovať. Dúbravčania môžu využiť aj osobný odber, prípadne si pozrú na e-shope čo ich zaujme, vyberú si, alebo ma zákazníci navštívia v ateliéri pri Kuchajde.

Slovenské centrum dizajnu na svojom webe predstavilo vašu kolekciu Časopriestor, priblížte nám ju.

Do Národnej ceny za dizajn, ktorú vyhlasuje Slovenské centrum dizajnu, som prihlásila dve diela - Časopriestor a Kvapky vody. Váhala som, či som dosť dobrá, či do toho ísť, no nakoniec som to skúsila a prihlásila obe diela. Obe vznikli počas lockdownu. Časopriestor je návrat k remeslu, ku striebriu. Ide o zázračný priestor, akoby Arabelin prsteň, časopriestor má štvorcový tvar a predstavuje pomyselnú časovú bránu. Dáme si prsteň a v ten moment, akoby sme chceli byť niekde inde... Prsteňom prejdem tam, kde si predstavujem byť. V čase lockdownu boli ľudia skutočne v tých svojich priestoroch, vo svojom ohraničenom byte, izbe, neskôr k tomu vznikli aj náušničky pod názvom Zlomok času. Druhé dielo Kvapky vody sa prebojovalo na výstavu v Hurbanových kasárňach, na čo som hrdá. Vystavovali náhrdelník, prstienok i náušničky. Pri tvorbe ma inšpiroval jeden upršaný deň, keď kvapky stekali po okne. Kvapky totiž symbolizujú aj kolobeh, vznikli z recyklovaného striebra, boli to staré odrezky, ktoré som nepoužívala a vymodelovala ich do tvaru kvapky.

Hovoríte o recyklovaní. S akými materiálmi pracujete?

Hlavne so zlatom a striebrom. Pri práci s drahými kovmi, akými zlato bezpochyby je, možno využiť zlomkové zlato - čiže staršie, ktoré už nenosite, na výrobu nového zlatého šperku. Možnosť na výrobu šperku je, čo sa samotného materiálu týka, veľa.

O čo majú ľudia najväčší záujem, čo najviac vyrábate?

Určite náušnice a trošku aj prstienky. Niekedy si zákazník vyberie, čo sa mu páči, no povie, že by to chcel v inom prevedení, alebo má zákazník svoju predstavu, čo by chcel a priblíži mi ju. Taktiež je dôležité povedať mi cenový strop, ktorý nechce presiahnuť, následne určíme materiál, či už zlato, striebro, alebo bižutériu - tá je cenovo dostupnejšia. Ponúkam teda šperky cenovo prístupné, ale i drahšie.

Robievate aj obrúčky, svadobné prstene?

Ešte len začínam, plánujem to. Zatiaľ však nemám kolekciu. Myslím, že obrúčky sú o autorском šperku, vytvoriť niečo originálne, na mieru, niečo osobité pre každého.

Ako pracujete pri tvorbe šperkov? Robíte si skicu ručne, využívate počítač?

Najskôr mám predstavu a začnem si robiť skice. No neraz sa to zmení alebo vyvinie počas tvorby, keď chytím do rúk materiál, povedzme striebro. Počítač takmer nevyužívam, skôr papier a ceruzku.

Dá sa vlastným autorským šperkom uživiť, alebo je to pre vás hobby a živíte sa niečím iným?

Začínala som popri rodičovskej dovolenke. Má to dve fázy. Spočiatku je potrebná podpora rodiny, partnera, kým vás práca s umením uživí. Na úvod tiež veľa investujete do materiálu a náradia. Pokiaľ si rozviniete klientelu a obchodíky, chvíľu to trvá. Neskôr sa to dá zvládnuť. Tento rok som sa rozhodla, že to bude moja práca na full time.

Neuvažovali ste o veľkých zlatníckych firmách, ako to tam funguje?

Tam ide zväčša o prefabrikáty, strojové veci, existujú normy, ktoré treba za deň spraviť, čo musíte odrobiť. Je to v poriadku, sú ľudia, ktorí majú radi prefabrikáty. Ako brigádnička som si

vyskúšala aj masovú výrobu, no mňa by tento spôsob nebavil. Určite sa tam človek veľa naučí, no ja som skôr na prácu kusovú, nie masovú.

Niet pochýb, že utrpeli aj predajné trhy, obľúbený Dizajn Market. Chýba vám kontakt so zákazníkom, prípadne s inými tvorcami?

Mne určite veľmi chýba kontakt so zákazníkom, šperky totiž nie sú obyčajným tovarom v obchode. Je dobré si ich prezrieť, vyskúšať. Chýba mi osobný kontakt s človekom, stretnutie s ľuďmi, rozhovor s nimi, často mi povedali, čo sa im páči, čo menej, a aj tým ma nasmerovali, respektíve dali mi späť väzbu. Trhy mali super atmosféru, keď sme ako ich tvorcovia vyšli zo svojich dielní a ateliérov. Chýba mi to...

Stalo sa vám už, že ste videli na niekom úplne cudzom vaše šperky?

Áno, áno, stalo (smiech). Poteší ma, keď mi zákazníčky pošlú fotografiu, ako nosia moje šperky, a že sa im to páči. Stalo sa mi tiež, že som na žene na ulici videla moje náušnice, je to milé. A zároveň je to tá najlepšia reklama, keď sa šperky nosia a nie sú založené v šuplíku.

Citát:

Pri tvorbe ma inšpiroval jeden upršaný deň, keď kvapky stekali po okne. Kvapky symbolizujú aj kolobeh, vznikli z recyklovaného striebra, boli to staré odrezky, ktoré som nepoužívala a vy-modelovala som ich do tvaru kvapky.

Športujúce deti môžu trénovať, dospelí v režime oP

Mládež dostala opäť zelenú

Vpolovici januára sa športujúce deti a mládež do 18 rokov konečne dočkali. Trénovať už môžu v režime OTP (testovaní, očkovaní, po prekonaní ochorenia COVID-19). Vyplynulo to z vyhlášky Úradu verejného zdravotníctva (ÚVZ), ktorá nadobudla účinnosť v stredu 12. januára.

Deti do 12 rokov a 2 mesiacov nepotrebujú pre vykonávanie voľnočasovej aktivity žiadne potvrdenie. Na tréningoch, zápasoch či turnajoch sa môže zúčastniť maximálne sto osôb.

Okrem očkovaných a prekonaných je možná účasť aj na základe negatívneho RT-PCR alebo LAMP testu alebo antigénového testu, ten nesmie byť starší ako 48 hodín. U detí do 18 rokov je akceptovaný výsledok vykonaný v domácom prostredí pre účely výučby na školách.

Veľmi smutné je konštatovanie prezidenta Slovenského futbalového zväzu Jána Kováčika „Sme radi, že ľady sa konečne pohli, i keď definitívne ešte nemôžeme byť spokojní. Prežili sme klinickú smrť. Futbal prišiel za rok 2020 o 10 000 registrovaných futbalistiek a futbalistov. Z toho počtu bolo viac ako 50 percent vo veku do 18 rokov.“

Dospelí športovci od osemnást rokov potrebujú spĺňať podmienku OP (očkovaný/prekonaný). Uznávajú sa aj certifikáty o výnimke z očkovania. Fanúšikovia môžu naplniť športové

haly, štadióny do 25 percent kapacity priestorov hromadného podujatia. Podmienkou je režim OP. Športové súťaže sa v zmysle vyhlášky považujú za stredne rizikové podujatie.

(pej)

Tešili sa na reštart

Uvoľnenie protipandemických opatrení prinieslo pozitívne správy aj pre slovenský šport. Vďaka nemu sa počas víkendu (15. – 17. januára) opätovne rozbehli mládežnícke hokejové súťaže, ktoré boli prerušené od záveru novembra. Súťaže vo vekovej kategórii do 18 rokov fungujú v režime OTP (očkování, testování, po prekonaní) a medzi hráčmi nad 18 rokov sa uplatňuje režim OP (očkování, po prekonaní) v zmysle vyhlášky Úradu verejného zdravotníctva SR z 11. januára 2022.

Počas vyššie spomínaného víkendu sa obnovili všetky súťaže riadené zväzom, teda Extraliga juniorov, 1. liga juniorov, Kaufland Extraliga dorastu, K-Classic 1. liga dorastu aj Liga kadetov. V žiackych súťažiach, ktoré riadia regionálne zväzy, sa hrali súťažné duely iba v niektorých regiónoch.

Neplánovaná prestávka z dôvodu nepriaznivej epidemiologickej situácie v krajine výrazne narušila pôvodný plán súťaží. Kolá, ktoré zrušil lockdown nariadený v závere novembra, zväz presunul na neskorší termín. Ako ukázali informácie z viacerých klubov, hráči sa na reštart veľmi tešili. Ako si po reštarte viedli mladí hokejisti HOBY si môžete prečítať vo výsledkovom servise.

(pej)

VÝSLEDKOVÝ SERVIS

Hokej

- 1. LIGA JUNIOROV (U20), skupina Západ – 19. a 20. kolo: HOBA Bratislava – voľný žreb. 28. kolo: HOBA Bratislava – MŠK Púchov 2:3. Priebežné poradie: 1. HK Ružinov 36, 2. HK Gladiators Trnava 32, 3. MŠK Púchov 30... 5. HOBA Bratislava 21, 7. HK Levice 6.

- 1. LIGA DORASTU, K-Classic (U18), skupina Západ – 17. kolo: HOBA Bratislava – HK Havrani Piešťany 6:1. 18. kolo: HOBA Bratislava – HK Havrani Piešťany 3:5. Priebežné poradie: 1. Slovan Bratislava B 55,... 5. HOBA Bratislava 29, 11.HC Petržalka 0.

- LIGA KADETOV (9. ŠHT, U15), skupina C – 1. kolo: HO HAMIKOVO Hamuliakovo -HOBA Bratislava 16:0. 2. kolo: HO HAMIKOVO Hamuliakovo - HOBA Bratislava 14:1..

Priebežné poradie: 1. HAMIKOVO Hamuliakovo 4,... 6. HOBA Bratislava 0. 7. Piešťany 0.

- 1. LIGA, STARŠÍ ŽIACI (8. ŠHT, U14), Región ZÁPAD, modrá skupina,

12. kolo: HOBA Bratislava – HO HAMIKOVO Hamuliakovo 11:4. 13. kolo: MHKM Skalica - HOBA Bratislava 4:12. Konečné poradie: 1. Slovan Bratislava bieli 22, 2. HOBA Bratislava 20,... 8. HC Petržalka 0. O pohár Jozef Gubalu – 1. kolo: HOBA Bratislava – HK Gladiators Trnava 10:7.

- 1. LIGA, STARŠÍ ŽIACI (7. ŠHT, U13), Región ZÁPAD, modrá skupina - 1. kolo: HOBA Bratislava – MHKM Skalica 10:8. HOBA Bratislava – HK Havrani Piešťany 7:1. 4. kolo: HOBA Bratislava – HK Ružinov 6:2. 5. kolo: HOBA Bratislava – Slovan Bratislava 5:5. 6. kolo: HOBA Bratislava – MHKM Skalica 7:3. 7. kolo: Slovan Bratislava - HOBA Bratislava 2:5. 8. kolo: MHKM Skalica – HOBA Bratislava 6:8. 10. kolo: HOBA Bratislava – HO HAMIKOVO Hamuliakovo 15:8. 11. kolo: HK Havrani Piešťany - HOBA Bratislava 2:9. 12. kolo: HK Ružinov - HOBA Bratislava 1:8. 13. kolo: Slovan Bratislava - HOBA Bratislava 6:5. 14. kolo: HO HAMIKOVO Hamuliakovo 2:17. Konečné poradie: 1. Slovan Bratislava 21, 2. HOBA Bratislava 21,... 6. HO HAMIKOVO Hamuliakovo 1. O pohár Jozef Gubalu – 1. kolo: HOBA Bratislava – HK Gladiators Trnava 12.1.

- 1. LIGA, MLADŠÍ ŽIACI (6. ŠHT, U12), Región ZÁPAD, modrá skupina - 2. kolo: HOBA Bratislava – Slovan Bratislava 6:0. 3. kolo: Speeders Bratislava - HOBA Bratislava 4:2. 4. kolo: HK Ružinov - HOBA Bratislava 6:0. 6. kolo: MHKM Skalica – HOBA Bratislava 4:2. 7. kolo: HOBA Bratislava - HK Senica 2:4. 8. kolo: HOBA Bratislava – HC Slovakia Talents 1:5. 9. kolo: HOBA Bratislava – HK Ružinov 4:2. Reštart jar 2022 – 1. kolo: HK Senica – HOBA Bratislava 6:0.

- 1. LIGA, MLADŠÍ ŽIACI (5. ŠHT, U11), Región ZÁPAD, modrá skupina - 1. kolo: HK Slovakia Talents – HOBA Bratislava 6:0. 2. kolo: HOBA Bratislava – Slovan Bratislava 2:4. 3. kolo: HK 18 Karpatský Sokol - HOBA Bratislava 2:4. 4. kolo: HK Ružinov – HOBA Bratislava 5:1. 5. kolo: HOBA Bratislava – HO HAMIKOVO Hamuliakovo 6:0. 6. kolo: MHKM Skalica - HOBA Bratislava 3:3. 7. kolo: HOBA Bratislava - HK Senica 1:5. 8. kolo: HOBA Bratislava – HC Slovakia Talents 0:6. 9. kolo: HOBA Bratislava – HK Ružinov 4:2. Reštart jar 2022 – 1. kolo: HK Senica – HOBA Bratislava 4:2.

Volejbal

- 1. LIGA JUNIORIEK, skupina západ – 1. kolo: ŠŠK Gymnázium Bilíkova – PALAS VK Levice 2:3 a 1:3. 2. kolo: VM Senica - ŠŠK Gymnázium Bilíkova 0:3 a 0:3. 3. kolo: ŠŠK Gymnázium Bilíkova – VK Slávia UK Dráčik Bratislava 3:0 a 3:1. 4. kolo: ŠVK Pezinok - ŠŠK Gymnázium Bilíkova 0:3 a 0:3. 5. kolo: ŠŠK Gymnázium Bilíkova – SŠŠ Volejbal Nitra 3:2 a 0:3. 7. kolo: ŠŠK Gymnázium Bilíkova – HIT UCM Trnava 3:0 a 3:0. Priebežné poradie: 1. SŠŠ Volejbal Nitra 39, 2. VK PALAS Levice 32, 3. ŠŠK Gymnázium Bilíkova 27,... ŠVK Pezinok 1.

- 2. LIGA JUNIORIEK, oblasť Bratislava – 1. kolo: ŠŠK Gymnázium Bilíkova B - VK IMA Bratislava 3:1. 2. kolo: VK TAMI Bratislava - ŠŠK Gymnázium Bilíkova B 0:3. Priebežné poradie: 1. ŠK Hamuliakovo 6, 2. ŠŠK Gymnázium Bilíkova B 6,... 4. VK TAMI Bratislava 0.

- M-SR MO KADETIEK, oblasť Bratislava – 1. kolo: ŠŠK Gymnázium Bilíkova A – VK GAB Senec 3:0, ŠVK Pezinok - ŠŠK Gymnázium Bilíkova B 3:0. 2. kolo: ŠŠK Gymnázium Bilíkova A – VKP Bratislava A 3:1, VK GAB Senec - ŠŠK Gymnázium Bilíkova 3:0. 3. kolo: Slávia UK Dráčik A - ŠŠK Gymnázium Bilíkova A 2:3, ŠŠK Gymnázium Bilíkova B – VKP Bratislava B 3:0. 4. kolo: ŠŠK Gymnázium Bilíkova A – Slávia UK Dráčik A 3:0, VK Slávia UK Dráčik B - ŠŠK Gymnázium Bilíkova B

3:0. Priebežné poradie: 1.ŠVK Pezinok 12, 2.ŠŠK Gymnázium Bilíkova A 12,... 8. ŠŠK Gymnázium Bilíkova B 3, 9,VKP Bratislava B 0.

● M-SR STARŠÍCH ŽIAČOK, oblasť Bratislava – 1. kolo: ŠŠK Gymnázium Bilíkova A – Slávia UK Dráčik A 3:0 a 3:0, VK Slávia UK Dráčik B - ŠŠK Gymnázium Bilíkova B 3:0 a 3:0. 2. kolo: ŠŠK Gymnázium Bilíkova B - ŠŠK Gymnázium Bilíkova A 0:3 a 0:3. 3. kolo: ŠŠK Gymnázium Bilíkova – VK Studienka 3:0 a 3:0, VK IMA Bratislava - ŠŠK Gymnázium Bilíkova B 3:0 a 3:0. 4. kolo: ŠŠK Gymnázium Bilíkova B . ŠK Hamuliakovo 0:3 a 0:3, ŠVK Pezinok - ŠŠK Gymnázium Bilíkova A 0:3 a 1:3. 5. kolo: ŠŠK Gymnázium Bilíkova A – VKP Bratislava 3:0 a 3:0. 6. kolo: ŠŠK Gymnázium Bilíkova B – VK Slávia UK Dráčik A 0:3 a 0:3, VK Slávia UK Dráčik B - ŠŠK Gymnázium Bilíkova A 0:3 a 0:3. 7. kolo: ŠŠK Gymnázium Bilíkova A . VK GA B Senec 3:0 a 3:0, VK Slávia UK Dráčik C - ŠŠK Gymnázium Bilíkova B 3:0 a 3:0. Priebežné poradie: ŠŠK Gymnázium Bilíkova A 42,... 12. ŠŠK Gymnázium Bilíkova B 0.

Bedminton

● 3. LIGA, skupina západ, 3. kolo (Skalica): BAR-BAR Skalica – Dúbravský bedmintonový klub (DBK) B 4:4, CEVA Trenčín B – DBK B 3:5, BK MI Trenčín B – DBK B 5:3. Priebežné poradie: 1. PBK Jakarta Bratislava 16,... 7. DBK B 5, 9. BAR-BAR Skalica 3. (pej)

Keď sa okrem súpera postaví športovcom do cesty aj iná prekážka

Veľmi sme im nepomohli

Zhováral sa: Jozef Petrovský

Situácia na Slovensku nepraje športu už tretí rok. Obmedzenia podmienok, zatváranie športovísk a prerušené súťaže sú aktuálne najväčším súperom športu. Ako je to z pohľadu hokeja, sme sa porozprávali s Branislavom Semančíkom, športovým riaditeľom hokejového klubu HOBA Bratislava.

Termínovo by sme mali byť priebežne v polovici odohraných súťaží. Je tomu tak?

Ani zďaleka. Súťaže sa síce po letnej príprave riadne začali a dobre rozbehli, ale štátom nariadené opatrenia ich prerušili. Nevieme, ako budú po uvoľneniach regulárne pokračovať, v akej podobe, a či sa vôbec dohrajú.

Je šanca, že sa jednotlivé súťaže vôbec dohrajú?

To je veľmi dobrá otázka, nakoľko po základných častiach jednotlivých súťažiach pokračujú nadstavby, kde sa hrá napríklad v súťaži žiakov ôsmeho ročníka o miestenku na majstrovstvá Slovenska tejto vekovej kategórie. Samozrejme, vo vyšších kategóriách sa hrá o postupové, resp. zostupové miesta. Po terajších uvoľnených opatreniach by sa v naplnenom kalendári dali

súťaže objektívne dohrať. Ak by opäť prišlo k nejakému nútenému prerušeniu súťaží, priestor sa tam už bude hľadať len ťažko.

Určite to má dopad na celý šport, ako sa s tým vyrovnávate v klube?

Situácia je z pohľadu športu a z pohľadu samotných mladých hokejistov veľmi zlá. Pozorne sledujeme aj dianie v okolitých krajinách, pričom všade okrem našej krajiny sa s tým vysporiadali úplne inak. Tréningy i samotná príprava v okolitých krajinách prebiehali bez obmedzení. Väčšinou sa riadne uskutočnili aj všetky mládežnícke súťaže. My sme využili všetko, čo sme mali možnosť využiť. V porovnaní s okolitými štátmi toho ale bolo veľmi málo. Dokonca sme mali obdobie, že mohla prebiehať iba individuálna všeobecná online príprava. Všetky mládežnícke súťaže boli pozastavené.

Ak hovoríte o zahraničí, smerovali tam aj mladí HOBA-ci?

Áno smerovali, pretože tu neďaleko máme Česko, Rakúsko i Maďarsko. Tam sa všade súťažilo a využili to aj niektorí naši mladí hokejisti. Vôbec sa tomu nečudujem a som veľmi rád, že aj v spolupráci s rodičmi niektorých našich hráčov sme v klube tento štart v zahraničí podporili. Všetkých hráčov, ktorí mali takú možnosť, sme aj uvoľnili. Ako som už spomínal, bola tam tiež snaha rodičov týchto hráčov. Seriózne sme hráčov uvoľnili do krajín, kde si naši dočasne svoje nové pôsobisko so serióznou dohodou, že sa po spustení slovenských súťaží obratom vrátia späť do nášho klubu. Súťaže sa v druhom januárovom týždni zas spustili a hráčov máme podľa dohody už vo farbách našich dresov nazad. Čo ma veľmi teší je, že sa spomínaní hráči nielen udržali v zápasovom tempe, ale výkonnostne sa tiež v nových tímoch presadili. Možno vďaka tomu nadviažeme s niektorým z týchto klubov aj nejakú medzinárodnú spoluprácu. Bolo by to určite pre obe strany zaujímavé.

Môže toto manévrovanie so športom zanechať aj nejaké následky na športujúcej mládeži?

Mám za to, že úspešných športovcov, ktorí sa presadia v seniorských kategóriách, alebo sa vybraným športom dokážu aj uživiť, vieme rozdeliť na dve skupiny. Prvou skupinou je prirodzený talent športovca a druhou pravidelný, koncepčný tréning v kluboch. Môže byť samozrejme aj individuálny, no v kolektívnych športoch je kolektív v príprave a v konečnom výsledku ich tréningovania nenahraditeľný. Nehovorím, že sme teraz pochovali celé úspešné športové generácie, no taktiež sme im ani príliš nepomohli. Budú to mať o to ťažšie, aj keď už len z nášho prostredia vidím, že okrem prípravy v klube sú veľmi nápomocní aj rodičia a pre svoje deti riešia rôzne doplnkové tréningy a aktivity. Verím, že keď sa situácia znormalizuje a dojde do štandardných koľají bez ďalších prekážok, budeme mať v budúcnosti komu fanúť.

Priniesli prerušené súťaže aj nejaké zmeny v hokejovom klube?

Ak myslíte konkrétne na prácu a činnosť klubu, určité zmeny u nás nastali. Už začiatkom súťažného obdobia bola vytvorená Trénerská rada, ktorá sa pravidelne stretáva každé dva týždne. Je nadradeným orgánom trénerských porád a jej úlohou je skvalitniť, zmodernizovať a zefektívniť činnosť celého klubu pri výchove úspešného hráča. Trénerská rada vypracovala nový tréningový plán špeciálnej prípravy pre celý klub. Vďaka tomu sa podarilo navýšiť tréningový objem a vytvoriť priestor aj na individuálnu prípravu vyšších kategórií. Trénerská rada v spolupráci s vedúcim trénerom našej prípravky prehodnotila a vypracovala nový model prípravy

tejto kategórie. Bavíme sa aj o posunoch talentovaných hráčov do vyšších vekových kategórií a pracujeme na tom, aby bol každý jeden hráč pre trénera i klub rovnako dôležitý.

Vďaka partnerovi klubu, spoločnosti STUDIO 727, máte k dispozícii najmodernejší kamerový systém. Ako ho využívate?

Dá sa ním podrobne vyhodnotiť každá jedna zóna ihriska, každá individuálna činnosť hráča, alebo herný prejav celého tímu. Okrem nášho, aj toho súperovho. Práca trénerov sa týmto síce navýši, ale sme presvedčení, že to dokážeme v konečnom dôsledku i zúročiť a už v dohľadnej dobe sa to prejaví aj na našich výsledkoch. Ako som už spomínal, aj pri individuálnej výchove hráčov, a tým pádom tiež pri skvalitňovaní práce celého nášho klubu.

Z HOBY do Pekingu

V závere minulého roka sa vo Zvolene konal výcvikový tábor hokejových brankárov. Z HOBY Bratislava sa tejto akcie pod vedením reprezentačného trénera brankárov Jána Lašáka zúčastnil Lukáš Janičina, ktorý je oporou dorastencov HOBY v prvej lige K-Classic.

„Veríme, že výkony našich brankárov upútajú aj do budúcnosti reprezentačných trénerov brankárov a aj ďalší naši brankári dostanú pozvánku na podobné akcie,“ povedal na margo tejto nominácie nádejného mladého brankára športový riaditeľ klubu Branislav Semančík. Treba napísať, že Lukáš nie je jediným z brankárov HOBY Bratislava, ktorý zaujal reprezentačných trénerov. Pred ním to boli Ján Korec či Tamara Fabriová, no hlavne však Matej Tomek (na foto), dnes brankár Komety Brno. Už má za sebou niekoľko štartov za slovenskú reprezentáciu a doma aj striebro zo svetovej univerziády. Určite si najviac cení, že je momentálne v nominácii Slovenska, ktorá sa usiluje o čo najlepší výsledok na olympijských hrách v Pekingu.

(pej)